Αριθ. εισ. 132833

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

1876

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡΑΓΚΩΝ 6.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολίτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον τῆς Ἑστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1876

Ἀριθ. 16 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρῶτος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. γρ. 20—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 Ἰαν. ἑκάστου ἔτους καὶ εἰσὶ ἐτήσιαι.—Τιμὴ προαγορ. φύλλου λ. 20.—Γράφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6. — 18 Ἀπριλίου 1876

ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΛΑΝΑΙ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Κατὰ τὸν Ἀλφόνσον Κάρρ, ὑπὸ ***

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 225.

Ἐρ.–Ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι λέγοντες ὅτι ἀπατῶντες τὰ τελωνεῖα καὶ τὸ δημόσιον δὲν κλέπτομεν, ἤτοι, ὅτι ὁ κλέπτων τὴν κυβέρνησιν δὲν κλέπτει.

Ἀπ.–Ἡ κυβέρνησις μόνα χρήματα ἔχει ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὅλοι ἡμεῖς δίδομεν εἰς αὐτήν· μὲ αὐτὰ δὲ τὰ χρήματα μέλλει νὰ πληρώσῃ τοὺς ὑπουργοὺς, τοὺς νομάρχας, τοὺς βουλευτὰς, τοὺς δικαστὰς, τὸν στρατὸν, τὸν στόλον, νὰ διατηρήσῃ τοὺς δρόμους, νὰ ἐξασφαλίσῃ ἐσωτερικῶς τὴν εἰρήνην, νὰ δαπανήσῃ διὰ πόλεμον ἐξωτερικὸν ἂν ἡ ἐλευθερία ἢ ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς πατρίδος ἀπειλῆται, νὰ ἐπιχειρήσῃ δημόσια ἔργα, νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν γεωργίαν, τὰς τέχνας, τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον, καὶ νὰ περιθάλψῃ τοὺς πτωχούς. Ὅθεν πληρώνων τοὺς φόρους σου συντρέχεις εἰς ὅλα αὐτά. Ἐὰν λοιπὸν ὁ πολίτης εὕρῃ τρόπον ν' ἀπατήσῃ τὸ δημόσιον, ἕπεται ὅτι πρέπει νὰ πληρώσουν οἱ ἄλλοι ὅ,τι αὐτὸς δὲν ἐπλήρωσε, καὶ ἕνεκα τούτου θ' αὐξήσουν οἱ φόροι, σὺ δὲ καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ θὰ πληρώσετε περισσότερον.

Ἐρ.–Δὲν εἶναι ἔντιμον νὰ ζητῇ τις νὰ ἀναβῇ ὑψηλότερον τῆς σφαίρας του;

Ἀπ.–Ἰδὲ εἰς τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον μίαν λευκὴν αἶγα, καταγινομένην νὰ βόσκῃ εἰς ὅλην τὴν περιφέρειαν εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἀφίνει νὰ φθάσῃ τὸ σχοινίον της, τὸ δεμένον εἰς πάσσαλον. Δὶς ἢ τρὶς καθ' ἡμέραν ἀλλάζουν τὴν θέσιν της διὰ νὰ ἔχῃ πάντοτε νέον χόρτον. Πολλάκις παρετήρησα αὐτὴν τὴν αἶγα καὶ πάντοτε μὲ ἦλθεν ἡ αὐτὴ ἰδέα.

Ἐπειδὴ τὸ σχοινίον της, εἶπα, εἶναι μακρὺ ἠμπορεῖ νὰ βοσκήσῃ χόρτον δροσερὸν καὶ παχὺν ἐπὶ δύο ὥρας· αὐτὴ ὅμως ἀφίνει τὸν ἔμπροσθέν της χόρτον, καὶ τεντόνουσα τὸ σχοινίον μὲ ὅλην της τὴν δύναμιν, ἀγωνίζεται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἄκραν. Ἐκεῖ δὲ, γονατίζουσα οὕτως ὥστε τρίβεται τὸ μαλλίον της, μόλις καὶ μετὰ βίας κατορθώνει νὰ σύρῃ μὲ τὴν ἄκραν τῆς γλώσσης της ὀλίγα χορταράκια τὰ ὁποῖα τρώγει ἐνῷ τὸ περιδέραιόν της ἕνεκα τοῦ κεντήματος τὴν κάμνει νὰ βήχῃ καὶ κινδυνεύει νὰ τὴν πνίξῃ. Καὶ μόνον ἀφοῦ φάγῃ ἕως τὴν ρίζαν τὸν χόρτον ὁ ὁποῖος ἦτον μακρὰν αὐτῆς, ἀποφασίζει νὰ φάγῃ καὶ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον φθάνει εὐκολώτερον· καὶ πάλιν κάμνει ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν νέους ἀγῶνας τεντόνουσα τὸ σχοινίον της. Τὸν χόρτον ὅμως ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τὸ κέντρον δὲν τὸν ἐγγίζει ὅσαν ὡραῖος καὶ ὀρεκτικὸς καὶ ἂν ἦναι, καὶ τότε μόνον τὸν τρώγει ὅταν τὴν δέσουν εἰς μακρότερον μέρος, ὁ δὲ χόρτος εὑρεθῇ εἰς τὴν ἄκραν τῆς νέας περιφερείας. Τοῦτο κάμνομεν καὶ ἡμεῖς· καθεὶς ἔχει τὸν πάσσαλον, τὸ σχοινίον καὶ τὴν περιφέρειάν του. Σχεδὸν πάντοτε ἐντὸς αὐτῆς εὑρίσκομεν τροφὴν εὔκολον διὰ τὸ σῶμα, τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν, καθ' ὅσον ἕκαστος ἀγρὸς ἔχει τοὐλάχιστον τὰ ἄνθη του. Καὶ ὅμως ἐξαντλοῦμεν τὰς δυνάμεις μας, ἐνίοτε δὲ καὶ τρίβομεν τὰ γόνατά μας διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὰ κείμενα μακρὰν ἡμῶν.

Καὶ τοῦτο κατήντησε σήμερον εἴπερ ποτὲ ἀληθὴς νόσος ἐπιδημική. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι θέλοντες νὰ παραστήσουν πέντε καὶ ἓξ πρόσωπα ἂν καὶ ἡ φύσις δὲν τοὺς βοηθεῖ.

Τὸ παράδειγμα τοῦτο τῆς αἰγὸς ἀποδεικνύει ὅτι ἐνίοτε τὰ ζῶα δὲν εἶναι λογικώτερα τῶν ἀνθρώπων.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 220.

ΕΠΙΤΟΜΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ

Ἀρτηριακὰν καὶ φλεβικὰν αἷμα.

Εἰς τὰ ἄκρα τῶν τριχοειδῶν ἀρτηριῶν γίνεται, καθὼς εἴπομεν, τὸ ἀκατανόητον θαῦμα τῆς θρέψεως τῶν ὀργάνων. Μετὰ τοῦτο ὅμως πρέπει πάλιν νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ αἷμα ὅθεν ἀνεχώρησε, καὶ τοῦτο γίνεται διὰ τῶν τριχοειδῶν φλεβῶν, αἵτινες εἶνε τόσον λεπταὶ καὶ μικροσκοπικαὶ, ὅσον αἱ τριχοειδεῖς ἀρτηρίαι. Αἱ μικραὶ αὗται φλέβες παραλαμβάνουσι τὸ αἷμα εἰς ὅλα συγχρόνως τὰ μέρη τοῦ σώματος καὶ τὸ μεταφέρουσιν αὐθωρεὶ καὶ ἀμέσως εἰς τὴν καρδίαν.

Ποῦ ἀρχίζουσιν ὅμως αἱ φλέβες μας, καὶ ποῦ τελειώνουσιν αἱ ἀρτηρίαι μας;

Κανεὶς δὲν δύναται νὰ τὸ εἴπῃ ἀκριβῶς, διότι αἱ τελευταῖαι διακλαδώσεις καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ εἶνε ἀόρατοι καὶ εἰς τὸ ἐντελέστερον μικροσκόπιον. Καὶ ὅμως, μολονότι κανεὶς ποτὲ δὲν τὸ εἶδε, δύναμαι νὰ σὲ δια-

βεβαιώσω, ὅτι αἱ μικραί μας φλέβες εἶνε ἐξακολούθησις τῶν μικρῶν μας ἀρτηριῶν, ὅτι ὁ ἴδιος σωλὴν μεταβάλλεται ἀπὸ ἀρτηρίαν εἰς φλέβα, καὶ ὅτι αἱ οὐσίαι αἱ προωρισμέναι εἰς τὴν θρέψιν τῶν ὀργάνων διέρχονται διὰ τῶν τοιχωμάτων τοῦ σωλῆνος, καθὼς ὁ ἰδρὼς διέρχεται διὰ τοῦ δέρματός μας.

— Πῶς τὸ γνωρίζομεν ὅμως αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, θὰ μ' ἐρωτήσῃς βεβαίως, ἀφοῦ δὲν τὸ εἴδομεν;

Δὲν τὸ εἴδομεν, εἶνε ἀλήθεια, ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων τὰ ὁποῖα συγγενεύουσι περισσότερον μαζύ του· τὸ εἴδομεν ὅμως ἄλλοῦ. Τὸ εἴδομεν εἰς τὰ ἀτελῆ ἐκεῖνα ζῶα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ψυχρὸν αἷμα.

Εἰς τοῦτο δὲ χρειάζεται μικρά τις ἀνάπτυξις.

Ἂν βάλῃς τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν λαιμόν σου, αἰσθάνεσαι βέβαια θερμότητα· ἂν λάβῃς εἰς χεῖράς σου μίαν μικρὰν γαλῆν ἢ ἓν μικρὸν πτηνόν, αἰσθάνεσαι πάλιν θερμότητα· ἡ θερμότης δὲ αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον θερμαίνει ἡ ἐσωτερική μας μηχανή, καθὼς θὰ ἰδῶμεν κατόπιν.

Ἂν ὅμως ἐγγίσῃς ἕνα ψάρι, ἕνα βάτραχον, μίαν σαῦραν, τί αἰσθάνεσαι; ψυχρότητα, τοὐναντίον. Ἡ ψυχρότης δὲ αὕτη προέρχεται πάλιν ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ζώων αὐτῶν, τῶν ὁποίων ἡ μηχανὴ δὲν θερμαίνει τὸ αἷμα.

Διὰ αὐτὸ ἡ ἐσωτερικὴ μηχανὴ αὐτῶν τῶν ζώων εἶνε πολὺ ἀτελής· ἔχουν μὲν καὶ αὐτὰ ἀρτηρίας καὶ φλέβας, καθὼς ἡμεῖς καὶ τὰ θερμόαιμα ζῶα, ἀλλὰ αἱ φλέβες των καὶ αἱ ἀρτηρίαι των δὲν ἔχουν εἰς τὰ ἄκρα των τὴν θαυμασίαν ἐκείνην λεπτότητα, τὴν ὁποίαν ἔχουν αἱ ἰδικαί μας. Εἰς αὐτὰς λοιπὸν παρετηρήθη, διὰ τῆς βοηθείας τοῦ μικροσκοπίου, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σοῦ ἔλεγα πρὸ ὀλίγου, ὅτι δηλ. τὸ ἄκρον τῆς ἀρτηρίας μεταβάλλεται εἰς φλέβα, κατὰ συνέχειαν καὶ χωρὶς διακοπήν.

— Πόθεν ὅμως διακρίνεται, θὰ μ' ἐρωτήσῃς πάλιν, ἡ ἀρτηρία ἀπὸ τὴν φλέβα, ὥστε νὰ προσδιορίζωμεν ἡμεῖς ἀκριβῶς, ὅτι τοῦτο εἶνε φλὲψ καὶ ἐκεῖνο εἶνε ἀρτηρία;

Ἀπὸ πολλὰ πράγματα.

Πρῶτον, ἡ ἀρτηρία, καθὼς σοῦ ἔλεγα εἰς τὴν περασμένην ἐπιστολήν, ἔχει τρεῖς χιτῶνας, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μεσαῖος εἶνε πολὺ ἐλαστικός· δι' αὐτοῦ δὲ ὠθοῦσιν αἱ ἀρτηρίαι τὸ αἷμα. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος εἶνε ἐλαστικός, δι' αὐτὸ καὶ τὸ κόψιμον ἀρτηρίας τινὸς εἶνε τόσον ἐπικίνδυνον· διότι τότε ἡ ὀπὴ διαστέλλεται καὶ μένει ἀνοικτή, τὸ δὲ αἷμα τρέχει ἀδιακόπως. Αἱ φλέβες δὲν ἔχουν τοιοῦτον χιτῶνα, καὶ ὅταν κοποῦν, τὰ χείλη τῆς πληγῆς καταπίπτουν καὶ κλείουν πολὺ εὔκολα.

Ἐκτὸς τούτου αἱ φλέβες ἔχουν ἀπὸ διάστημα εἰς διάστημα θύρας, ὁμοίας μὲ ἐκείνας, αἵτινες ὑπάρχουν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν κοιλιῶν καὶ τῶν κόλπων τῆς καρδίας. Ὅπως δὲ ἐκεῖναι, τοιουτοτρόπως καὶ αὗται ἀνοίγουν πρὸς τὸ μέρος τῆς καρδίας, καὶ ἀφίνουν μὲν τὸ αἷμα νὰ περάσῃ διευθυνόμενον εἰς τὴν καρδίαν, τὸ ἐμποδίζουν ὅμως νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω. Τοιαῦται θύραι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὰς ἀρτηρίας, τὰς ὁποίας διατρέχει τὸ αἷμα διὰ μιᾶς καὶ δι' ἑνὸς οὕτως εἰπεῖν πηδήματος.

Τέλος πάντων δὲ, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ σπουδαιότατον, τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν δὲν εἶνε τὸ ἴδιον μὲ τὸ αἷμα τῶν ἀρτηριῶν.

— Δὲν εἶνε τὸ ἴδιον; Καὶ πῶς λοιπόν; θὰ ἀνακράξῃς· ἔχομεν δύω εἴδων αἷμα ἐντὸς τοῦ σώματός μας;

Ἐννοεῖται. Καὶ δυσκολεύεσαι, βέβαια, νὰ τὸ πιστεύσῃς, διότι ὅταν τύχῃ νὰ τρυπηθῇς ἢ νὰ κοπῇς, ἢ νὰ πάθῃς αἱμορραγίαν εἰς τὴν βίνα, βλέπεις πάντοτε τὸ ἴδιον αἷμα, κόκκινον καὶ ὁμοιόμορφον. Τὸ αἷμα ὅμως αὐτὸ δὲν εἶνε οὔτε αἷμα τῶν φλεβῶν οὔτε αἷμα τῶν ἀρτηριῶν, ἀλλὰ μίγμα ἐκ τῶν δύο· τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν εἶνε ὑπομέλανον, καὶ μᾶλλον μαῦρον παρὰ κόκκινον, καθὼς δύνασαι ἐξαίρετα νὰ πεισθῇς καὶ μόνη σου, ἂν ἔχῃς τὸ θάρρος νὰ παρευρεθῇς, ὅταν τύχῃ νὰ πάρουν αἷμα κανενὸς γνωρίμου σου.

Εἰς τοιαύτην περίστασιν ἀνοίγεται πάντοτε μία φλὲψ, καθὼς τὸ ἐμφαίνει, βλέπεις, καὶ ἡ λέξις φλεβοτομία, οὐδέποτε δὲ ἀρτηρία· καὶ ἐννοεῖς, πιστεύω, τὸ διατί, ὕστερον ἀφ' ὅσα σοῦ εἶπα ἀνωτέρω περὶ τῶν ἀρτηριῶν. Ἂν ὅμως ἐκ τυχαίου συμβεβηκότος κοπῇ καμμία ἀρτηρία, τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον τρέχει εἶνε ὅλως διόλου διαφορετικόν. Εἶνε ροδόχρουν, ἀφρῶδες, ὅμοιον σχεδὸν μὲ γάλα τὸ ὁποῖον ἀναμίξῃ τις μὲ ὀλίγον κόκκινον χρῶμα καὶ τὸ κάμῃ ἔπειτα νὰ ἀφρίσῃ. Αὐτὸ εἶνε ἀρτηριακὸν αἷμα.

Τίποτε λοιπὸν εὐκολώτερον παρὰ νὰ διακρίνῃ τις μίαν ἀρτηρίαν ἀπὸ μίαν φλέβα. Ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσῃ τὸ περιεχόμενόν των. Ὅταν τὸ αἷμα ἔρχεται εἰς τὰ ὄργανά μας διὰ νὰ θρέψῃ, εἶνε ἀρτηριακόν· ὅταν δὲ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν καρδίαν, ἀφοῦ τὰ θρέψῃ, γίνεται φλεβικόν. Διατί δὲ ἐπιστρέφει εἰς τὴν καρδίαν; Διὰ νὰ μεταβῇ ἐκεῖθεν εἰς τοὺς πνεύμονας, καὶ γείνῃ πάλιν ἀρτηριακόν, κατάλληλον δηλ. νὰ θρέψῃ τὰ ὄργανα.

Εἰς τοῦτο κεῖται ὅλον τὸ μυστήριον τῆς ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ.

Στοιχηματίζω, ὅτι δὲν ἐννοεῖς ἀκόμη τίποτε. Μὴν ἐντρέπεσαι ὅμως, διότι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐννοήσῃς, πρὶν μάθῃς τί πρᾶγμα εἶνε ἡ ΑΝΑΠΝΟΗ.

Τελειώνομεν λοιπὸν ἐδῶ σήμερον καὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἱστορίας μας, καὶ τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα ἀρχίζομεν τὸ τρίτον.

Ἕκαστοι ἐνείμαμεν. ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΤΣΩΝΗΣ

Ὁ Λάμπρος Κατσώνης ἐγεννήθη ναυτικὸς, ἐν τῇ ἀκριβεστάτῃ τῆς ῥήσεως ταύτης σημασίᾳ. Ὁ Μιαούλης καὶ ὁ Κανάρης, οἵτινες εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ ἐν αὐτῇ νηπιόθεν ἐβίωσαν καὶ ἠσκήθησαν, ἐννοοῦμεν πῶς ἀπέβησαν κατ' ἀρχὰς ναῦται ἀτρόμητοι καὶ ἔπειτα κυβερνῆται πλοίων ἐπιτήδειοι. Ὁ δὲ Λάμπρος γεννηθεὶς εἰς πόλιν μεσόγειον καὶ διαγαγὼν βίον χερσαῖον, πρώτην φορὰν εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 35, ἄνευ οὐδεμιᾶς προασκήσεως, ἐγένετο πλοίου κυβερνήτης· μετὰ ἓν ἔτος δὲ ἀνέδειξεν ἑαυτὸν ναύαρχον στολίσκου δι' οὗ διέπραξε λαμπρὰ κατορθώματα· καὶ εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 40, ἐγκαταλιπὼν πάλιν τὴν θάλασσαν, διήγαγε τὸ λοιπὸν τοῦ βίου ἰδιωτεύων. Ὅθεν δικαίως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐπλάσθη ναυτικὸς ὁ ἀνήρ.

Ὁ Λάμπρος Κατσώνης ἐγεννήθη εἰς Λεβάδειαν τῆς Βοιωτίας περὶ τὸ 1752. Νεώτατος ἔτι ὢν κατετάχθη ὡς ἁπλοῦς στρατιώτης εἰς ἓν τῶν ταγμάτων, τὰ ὁποῖα συνεκροτήθησαν ὑπὸ τῶν Ῥώσων, οἵτινες ἀπὸ τοῦ 1770 μέχρι τοῦ 1774 προεκάλεσαν καὶ ὑπεστήριξαν τὴν τότε ἐπανάστασιν τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νήσων κατὰ τῆς Ὀσμανικῆς κυριαρχίας. Μετὰ τὴν συνομολογηθεῖσαν δὲ μεταξὺ Ῥωσίας καὶ Τουρκίας τῷ 1774 εἰρήνην καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ῥωσικοῦ στόλου εἰς τὰ ἴδια, ὁ Λάμπρος, ὅστις ἐπὶ τοῦ πολέμου εἶχε προαχθῆ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, ἀπῆλθε μετὰ τριςχιλίων περίπου συναγωνιστῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν εἰς Ῥωσίαν καὶ συγκατελέχθη ὡς ἀξιωματικὸς ἤδη εἰς τοὺς στρατιωτικῶς μὲν ὀργανωθέντας ἐκείνους πρόσφυγας, ἐγκατασταθέντας δὲ εἰς τὰς πόλεις Γενὶ Καλαὶ καὶ Κέρτσιον τῆς Κριμαίας. Ἐκεῖ διέπρεψεν ὑπὸ τὸν Ποτέμκιν εἰς τὸν κατὰ τῆς Περσίας πόλεμον καὶ, ἐπαναληφθέντος τῷ 1787 τοῦ μεταξὺ τῆς Ῥωσίας καὶ τῆς Πύλης πολέμου, ἀπέδειξε διὰ ναυτικῶν τολμημάτων περὶ Κριμαίαν ὅτι ἦτο ναύτης οὐδὲν ἧττον ἐπιτήδειος ἢ στρατιώτης. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἐντίμου μὲν, ἀφανοῦς δὲ ταύτης θέσεως, ἵνα προαχθῇ διὰ μιᾶς εἰς περιωπὴν ἱστορικήν.

Ἐπὶ τοῦ δευτέρου τούτου πολέμου αὐτῆς κατὰ τῆς Τουρκίας ἡ Αἰκατερίνη Β' ὑπεκίνησεν, ὅπως καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου, τοὺς Ἕλληνας εἰς ἐπανάστασιν· καὶ τότε οἱ ἁρματωλοὶ καὶ οἱ κλέφται, ἑνωθέντες μετὰ τῶν Σουλιωτῶν καὶ ἀπαρτίσαντες στρατιὰν γενναίαν καὶ οὐχὶ εὐάριθμον, ἔπραξαν ἔργα πολεμικὰ μνήμης ἄξια κατὰ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων. Οὔτε ἡ Πελοπόννησος ὅμως, οὔτε αἱ νῆσοι ἐκινήθησαν, καλῶς ἔχουσαι ἔτι ἀπὸ τῶν συμφορῶν τῆς ἀποτυχούσης προηγουμένως ἐπαναστάσεως. Ὁ ἐξ Ἑλλάδος λοιπὸν ἀντιπερισπασμὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ σπουδαῖος καὶ ὠφέλιμος εἰς τὴν Ῥωσίαν εἰμὴ ἐὰν ἐπήρχετο αὖθις ὁ τῆς Βαλτικῆς στόλος εἰς τὴν Μεσόγειον. Οὕτω μόνον ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ πιθανότης, ὅτι θέλουσι πάλιν ἄρει τὰ ὅπλα αἱ Ἑλληνικαὶ χῶραι, ἡ δὲ Ὀσμανικὴ κυβέρνησις θέλει ἀναγκασθῆ νὰ τρέψῃ πρὸς μεσημβρίαν ἀξιόλογον τῶν δυνάμεων αὐτῆς μέρος καὶ ἰδίως τῶν ναυτικῶν δυνάμεων, ἀποβαίνουσα ἀσθενεστέρα καὶ μᾶλλον εὐάλωτος ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ καὶ εἰς τὰς περὶ αὐτὸν χώρας, ὅπου ἦτο τὸ κύριον τοῦ ἀγῶνος στάδιον. Καὶ τῳόντι εἶχε παρασκευασθῆ στόλος Ῥωσικὸς εἰς Κρόνστατ, ἵνα καταπλεύσῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ὑπὸ τὸν ναύαρχον Γρέϊγ· ἀλλ' ἐκραγέντος πολέμου μεταξὺ Σουηδίας καὶ Ῥωσίας ὁ στόλος οὗτος ἐδέησε νὰ μείνῃ ἐν τῇ Βαλτικῇ. Ὅθεν ἄλλο δὲν ἔμενεν εἰμὴ νὰ συγκροτηθῇ Ἑλληνική τις ναυτικὴ δύναμις, ἱκανὴ νὰ ἐπαγάγῃ τὸν ποθούμενον ἀντιπερισπασμόν.

Τίς συνέλαβε τὴν πρώτην περὶ τούτου ἰδέαν; Ὁ Ἄγγλος Elton, ὅστις ἔγραψε μικρὸν μετὰ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος γεγονότα συγγραφὴν περὶ τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους ἐμπειροτάτην ἅμα καὶ συμπαθεστάτην πρὸς τοὺς Ἕλληνας, φαίνεται ἀποδίδων τὴν περὶ τοῦ πράγματος πρωτοβουλίαν εἰς τοὺς ἐν Γεργέστῃ Ἕλληνας, οἵτινες καὶ κατέβαλον ἐν μέρει τοὐλάχιστον τὴν ἀναγκαίαν δαπάνην. Ἀλλ' ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Λάμπρου Κατσώνη, ἣν συνέταξεν εἷς τῶν μετ' αὐτοῦ συναγωνισθέντων ἀνδρῶν καὶ ἧς τὸ πρῶτον μέρος ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ *Κλειοῖ* τῷ 1872 (φύλλ. 353 καὶ ἑπ.) λέγεται, ὅτι τὸ σχέδιον συνελήφθη ὑπὸ τοῦ Λάμπρου διατελοῦντος ἔτι περὶ τὰ τέλη τοῦ 1787 εἰς τὸν περὶ τὴν Κριμαίαν Ῥωσικὸν στρατόν. Ἐγκριθείσης δὲ τῆς προτάσεώς του ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Ποτέμκιν, ὁ Λάμπρος «ἀνεχώρησε διὰ ξηρᾶς κατὰ τὸν Ἰανουάριον μῆνα 1788 καὶ φθάσας διὰ τῆς Αὐστρίας εἰς Τριέστιον ἠγόρασε παρά τινος τῶν ἐκεῖ πλουσίων πραγματευτῶν, Κουρτοβίκη λεγομένου, μίαν κορβέταν 28 κανονίων κατασκευῆς Ἀμερικανικῆς, τὴν ὁποίαν ὠνόμασε *Βόρειον Ἀθηναῖον*.» Ἐκ τῆς αὐτῆς ὡσαύτως βιογραφίας συνάγεται, ὅτι ἡ ἔναρξις τοῦ ἐπιχειρήματος ἐγένετο ἄνευ οὐδεμιᾶς χρηματικῆς καταβολῆς ἐκ μέρους τῶν Ῥώσων· βραδύτερον ἡ Ῥωσικὴ κυβέρνησις ἔπεμψε μὲν εἰς τὴν Μεσόγειον διαφόρους αὐτῆς ἀποστόλους καὶ χρήματα, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐπὶ τοσοῦτον κατεχράσθησαν τὴν ἐντολὴν ἣν ἔλαβον ὥστε ὀβολὸν δὲν ἔδωκαν ὑπὲρ τοῦ ἔργου. Τοῦτο λέγεται ῥητῶς ἐν τῇ ἀναφορᾷ ἣν ὑπέβαλεν εἰς τὴν αὐτοκράτειραν κατὰ ἀπρίλιον τοῦ 1790 ἡ ἐν Πετρουπόλει προσβεία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους· καὶ προστίθεται ῥητῶς πάλιν ὅτι τὰ πάντα ἐγένοντο διὰ χρημάτων Ἑλληνικῶν. Τὸ αὐτὸ δὲ ἐπαναλαμβάνεται ἐν τῇ διαμαρτυρήσει ἣν κατὰ

μάϊον τοῦ 1792 ἔγραψεν ὁ Λάμπρος κατὰ τῆς ὑπὸ τῶν Ῥώσων ἐγκαταλείψεως αὐτοῦ. Ἐκ τῶν μαρτυριῶν τούτων συνάγεται μετὰ πάσης μὲν βεβαιότητος, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς στολίσκος ὑπῆρξε δημιούργημα Ἑλληνικόν· μετὰ πλείστης δὲ πιθανότητος, ὅτι ἡ πρωτοβουλία τοῦ ἐπιχειρήματος ἀνήκει εἰς τὸν Λάμπρον· ἴσως ἡ ἰδέα ἐκυοφορήθη σύναμα ἐν τε Τεργέστῃ καὶ ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ ἐξόχου ἐκείνου πολεμικοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ, ὅπως ὑπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀπεδείχθη, αὐτὸς καὶ μόνος ἐξετέλεσε τὸ προκείμενον βούλευμα.

Τῷ ὄντι ὁ Λάμπρος ἐκπλεύσας ἐν ἔαρι τοῦ 1788 μετὰ τῆς *Βορείου Ἀθηνᾶς* καὶ δύο ἄλλων πλοίων, ὡς φαίνεται, κατώρθωσε τὸ μὲν διὰ λειῶν, τὸ δὲ διὰ τῆς μετ' αὐτοῦ συμπράξεως ἑτέρων τινῶν Ἑλληνικῶν πλοίων, ἰδίως Σπετσιωτικῶν, νὰ συγκροτήσῃ στολίσκον 18 σκαφῶν, νὰ κατασκευάσῃ ναύσταθμον εἰς Κέαν καὶ ἐπὶ τέσσαρα καὶ 1/2 περίπου ἔτη, ἤτοι μέχρι τοῦ ἰουνίου 1792 νὰ κυριαρχήσῃ πολλάκις τοῦ Αἰγαίου. Ὅτι προξέβαλεν ἐπιτυχῶς πολλὰ τουρκικὰ παράλια καὶ ἐπροξένησε φθορὰν μεγάλην εἰς τὸ τουρκικὸν ἐμπόριον, δὲν εἶναι ἄπορον· ἀλλ' ἐπανειλημμένως ἀντιπαρετάχθη καὶ ἐνίοτε εὐδοκίμως κατὰ φρεγάδων καὶ δικρότων· εἰς τοῦτο δὲ μάλιστα τὸ μέρος τῶν ἀγώνων αὐτοῦ δέον νὰ ἐπιστήσωμεν προσοχήν τινα, ἵνα μὴ φανῶσι τὰ περὶ αὐτοῦ θρυλούμενα μυθώδη. Εὐτυχῶς αἱ περιπέτειαι τῶν ναυτικῶν ἄθλων τῆς τελευταίας ἡμῶν ἐπαναστάσεως ἐξηγοῦσιν ἀποχρώντως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος γεγονός.

Τὰ πλοῖα τοῦ Λάμπρου δὲν ἔφερον εἰμὴ 20-26 τὸ πολὺ πυροβόλα· ἰδοὺ δὲ πῶς περιγράφει μίαν τῶν μαχῶν αὐτοῦ ὁ προμνημονευθεὶς ἀρχαῖος βιογράφος, ὅστις καὶ αὐτόπτης ἐγένετο τῶν πραγμάτων. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἰουνίου 1789 ὁ Λάμπρος ἀπήντησε μεταξὺ Μυκόνου, Σύρου καὶ Τήνου 14 ὁσμανικὰ σκάφη, ἐξ ὧν 3 δίκροτα 74 πυροβόλων, καὶ 4 φρεγάδας. «Ὁ Λάμπρος ἄρας τὰς ἀγκύρας ὥρμησε κατὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ στόλου μακρόθεν πυροβολοῦντος. Πλησιάσας οὖν καὶ κατατάξας τὸ στόλον του ὁ Λάμπρος ἤρξατο τῆς ναυμαχίας. Αἱ δὲ ἀλλεπάλληλοι σφαῖραι ῥιπτόμεναι εὐστοχώτερον ἐκ τοῦ στόλου τοῦ Λάμπρου, ἐπροξένουν μεγίστην φθορά. Διαρκούσης δὲ τῆς μάχης τρεῖς ὥρας, οὐδεὶς ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Λάμπρου ἐβλάφθη. Τελευταῖον οὗτος ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ εὐκαιρίαν νὰ ἁρπάσῃ πλοῖα τινά. Ὅθεν ἀπέστειλε δύο ταχύδρομα πλοῖα ὑπὸ γενναίων καὶ ἐμπείρων ἀρχηγῶν διοικούμενα, τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ καπετὰν Ἐμμανουὴλ Μουρτσουνάκη Κρητὸς 26 κανονίων, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ καπετὰν Μήτρου Καρακατσάνη Σπετσιώτου 22 κανονίων, διὰ νὰ ἐπιπέσωσιν εἰς τὰ σεβέκια, καὶ τριήρεις ὑπερασπιζομένας ὑπὸ τῶν τριῶν δικρότων καὶ οὕτω νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ. Δοθέντος δὲ τοῦ σημείου πρὸς τοὺς δύο ἀρχηγούς, παρ' οὐδὲν οὗτοι λογιζόμενοι τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ὑπερβολικὴν δύναμιν τῶν ἐχθρῶν, προξέβαλον κατ' αὐτῶν. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Τουρκικὸς ναύαρχος ἔστειλε παρευθὺς εἰς βοήθειαν τῶν πλοίων του τὰς τέσσαρας φρεγάδας, καὶ οὕτω διαιρεθέντος τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ὁ Λάμπρος ὥρμησε μὲ ἀπαραδειγμάτιστον γενναιότητα κατὰ τοῦ ναυάρχου προθυμοποιούμενος νὰ κυριεύσῃ τὸ πλοῖόν του 74 κανονίων. Οἱ δὲ ἑτοιμασθέντες νὰ εἰςπηδήσωσιν Ἕλληνες ἦσαν 180, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐτάχθη ἀρχηγὸς ὁ καπετὰν Ἀνδρέας Λυκιαρδόπουλος, Κεφαλλήν. Ταύτην τὴν ὁρμὴν τῶν Ἑλλήνων ὡς εἶδεν ὁ ναύαρχος, ἐφοβήθη καὶ ἐτράπη εἰς φυγήν. Διώκων δὲ αὐτὸν ὁ Λάμπρος καὶ κατὰ πρύμνην πυροβολῶν ἠνάγκασεν οὗτον καὶ τὸν λοιπὸν στόλον νὰ ἀκολουθήσῃ τὰ ἴχνη τοῦ ναυάρχου καὶ νὰ τραπῇ ὅλος εἰς φυγήν, καταδιωκόμενος ἕως ἑσπέρας. Ἀλλὰ ἀγαθῇ τύχῃ τῶν Τούρκων τὰ πλοῖά των ἦσαν ταχυπλοώτερα τῶν τοῦ Λάμπρου καὶ οὕτως ἐσώθησαν. Νυκτὸς δὲ καταλαβούσης, ὡς εἶδεν ὁ Λάμπρος, ὅτι δὲν δύναται νὰ φθάσῃ τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα, ἐπέστρεψεν εἰς Κέαν διὰ νὰ διορθώσῃ τὰ βλαφθέντα εἰς τὴν ναυμαχίαν ἰδικά του. Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἐφονεύθησαν ἐκ τῶν τοῦ Λάμπρου τέσσαρες εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Μουρτσουνάκη καὶ ἑπτὰ ἐπληγώθησαν· εἰς δὲ τὸ τοῦ Μήτρου δύο ἐφονεύθησαν καὶ πέντε ἐπληγώθησαν, καὶ εἰς τὸ τοῦ Λάμπρου ἐπληγώθησαν ἐννέα· εἰς δὲ τὰ ἄλλα πλοῖα δὲν ἐβλάφθη οὐδείς. Ἐκ δὲ τῶν Τούρκων ἐφονεύθησαν πλῆθος ἄπειρον καὶ ἐπληγώθη εἰς τὴν σιαγόνα καὶ ὁ ἴδιος ναύαρχος. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως δὲ τῆς ναυμαχίας ταύτης ἐν πολεμικὸν Γαλλικὸν πλοῖον παρευρεθὲν κατὰ τύχην ἐπερίμενε νὰ ἴδῃ τὴν ἔκβασιν αὐτῆς· καὶ πάντες οἱ ἐν αὐτῷ ἐθαύμασαν τὴν ἀμίμητον τόλμην καὶ γενναιότητα τοῦ Λάμπρου, ὅστις δυνάμενος νὰ ἀποφύγῃ τὴν μάχην δὲν ἠθέλησεν, ἀλλ' ἀντιταχθεὶς εἰς δυνάμεις πολὺ ἀνωτέρας τόσον ἀνδρείως καὶ τεχνικῶς ἐπολέμησεν, ὥστε ἔμεινε νικητὴς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ δὲ πλοίαρχος Γάλλος ἐπαινῶν τὸν Λάμπρον ἐξεφώνησε τὰ ἑξῆς· «Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους τοὺς Εὐρωπαίους, ὅτι οἱ ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων εἰςέτι καὶ νῦν διασώζουσι τὴν προπατορικὴν ἀρετὴν καὶ ἀνδρίαν. Ἡ παιδεία μόνον ἀπέλιπεν αὐτούς. Ἂν ὅμως, Θεοῦ θέλοντος, ἐπιδώσωσιν εἰς αὐτήν, τότε ποῖος δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ ὅτι καὶ οἱ ἀπόγονοι θέλουσι γείνει τοιοῦτοι, ὁποῖοι ἦσαν οἱ πρόγονοι;»

Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ὑπάρχουσι τινά, τὰ ὁποῖα ἤθελον εἶναι ἀκατανόητα, ἐὰν ὁ ἀγὼν τοῦ Λάμπρου διεξήγετο οὐχὶ πρὸς Ὀσμανίδας ἀλλὰ πρὸς ἑτέρους ἀντιπάλους. Δύσκολον λ.χ. ἤθελεν εἶναι νὰ ἐννοήσωμεν διατὶ ὁ κυβερνήτης δικρότου ἐτράπη εἰς φυγὴν ἅμα ἑτοιμασθέντων τῶν περὶ

τὸν Λάμπρον νὰ εἰςπηδήσωσιν εἰς τὸ μέγα αὐτοῦ σκάφος. Εὐχερὴς δὲν εἶναι ἡ ἀναπήδησις ἀπὸ τοῦ ταπεινοῦ καταστρώματος πλοίου μὴ φέροντος εἰμὴ 20 πυροβόλα εἰς τὸ ὑψηλὸν κατάστρωμα δικρότου 74 πυροβόλων. Πρὶν πατήσωσιν εἰς τὸ πολέμιον σκάφος οἱ ἐπιτιθέμενοι ἤθελον ἀναγκαίως πάθει φθορὰν μεγάλην ἄνωθεν καταπυροβολούμενοι. Καὶ ἂν δὲ ἐπὶ τέλους, μετὰ δεινὸν δεκατισμόν, κατώρθουν νὰ εἰςπηδήσωσιν, ἔμελλον νὰ εὕρωσι πολλαπλασίους ἀνταγωνιστάς, διότι τὸ δίκροτον ἐκεῖνο ἔφερε βεβαίως περὶ τοὺς 1000 ἄνδρας. Ἀλλ' ὅστις ἠξεύρει τὴν ἐσχάτην δειλίαν, ἣν ἔδειξαν πολλάκις οἱ Ὀσμανῖδαι ναύαρχοι ἐπὶ τῆς τελευταίας ἐπαναστάσεως καὶ ἰδίως ὁ ἄθλιος Μεχμὲτ πασᾶς ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, δὲν θέλει ὑποπτεύσει ὡς μῦθον τὸ ὑπὸ τοῦ βιογράφου τοῦ Λάμπρου ἱστορούμενον γεγονός. Πλὴν τούτου ὅλως ἀπίθανον ἤθελε φανῇ ὅτι πλοῖα 20—26 πυροβόλων ἀντιπαρετάχθησαν κατὰ φρεγάδων καὶ δικρότων. Πρόδηλον ὅτι τὰ πρῶτα δὲν ἠδύναντο νὰ προξβάλωσιν ἐπιτυχῶς τὰ δεύτερα διὰ τῶν μικρῶν αὐτῶν πυροβόλων, δὲν ἠδύναντο νὰ διατρυπήσωσιν ἀποτελεσματικῶς τὰ παχέα τούτων τείχη· ἐνῷ τἀνάπαλιν, μία μόνον βολὴ φρεγάδος ἢ δικρότου, ἐπιτυχοῦσα καιρίου τι μέρος τῶν περὶ τὸν Λάμπρον πλοίων, ἤρκει ἵνα καταποντίσῃ αὐτά. Φαίνεται ὅμως, ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἦσαν καὶ τότε, ὅπως ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἀδεξιώτατοι σκοπευταί, καὶ ὅτι συνέβη τότε ὅ,τι πολλάκις ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἐμαρτυρήθη ἀπὸ κυβερνήτας ξένων πλοίων αὐτόπτας γενομένους τοιούτων ἀντιπαρατάξεων. «Τῇ ἀληθείᾳ, ἔγραφεν ὁ κυβερνήτης τοῦ Γαλλικοῦ πλοίου *ἡ Δελφινὶς* ἐν τῇ ἐπισήμῳ αὐτοῦ ἐκθέσει περὶ τῶν ναυμαχιῶν, ὅσαι διεξήχθησαν περὶ Μιτυλήνην κατὰ τὸ 1826, τῇ ἀληθείᾳ οἱ ἄνδρες οὗτοι ὑπῆρξαν θαυμαστοί, ἀναπλέοντες καὶ καταπλέοντες ἐντὸς ἡμισείας βολῆς ἀπὸ τῶν Τούρκων καὶ ὑφιστάμενοι ἀπτόητοι τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο πῦρ, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ τοὺς ἐξοντώσῃ, οὐδὲν δὲ ἄλλο κατώρθου εἰμὴ νὰ ἐξακοντίζῃ ἐπ' αὐτοὺς τὸ ὕδωρ τῆς περικειμένης θαλάσσης.» Τὸ πολὺ δυνάμεθα νὰ μὴ παραδεχθῶμεν ἀπολύτως, ὅτι, ἐνῷ περὶ τὸν Λάμπρον δὲν ἔπεσον εἰμὴ 27 ἄνδρες, ἐκ τῶν Τούρκων ἐφονεύθησαν *πλῆθος ἄπειρον*· ἐν γένει ὅμως οὐδὲν κωλύει τὸ νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ Τουρκικὸς στόλος ὑπεχώρησεν εἰς τὸν Λάμπρον ἐν τῷ προκειμένῳ ἀγῶνι.

Ἀλλ' ὅσον ἔντιμος καὶ ἂν ἀπέβη οὗτος, κρίσιμος βεβαίως δὲν ἐγένετο. Οὐδὲν τῶν Τουρκικῶν πλοίων κατεστράφη καὶ οὔτε ἠδύνατο νὰ καταστραφῇ διὰ τῶν μικρῶν σκαφῶν τοῦ Λάμπρου, τοὐλάχιστον δίκροτον ἢ φρεγάς. Ἵνα ἐπέλθῃ τοιοῦτον καίριον τραῦμα, ὅπως εἶχεν ἡ ἑλληνικὴ δύναμις, ἄλλος τρόπος δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ νὰ σφενδονισθῶσι κατὰ τῶν πολεμίων πυροπλικά. Τοῦτο ἀπεδείχθη τρανότατα ἐπὶ τῆς τελευταίας ἐπαναστάσεως, ὅτε οἱ ἡμέτεροι ἀπαντήσαντες τὸν στόλον τῶν πολεμίων ἐφρόντιζον πρὸ πάντων νὰ ὑπερπλεύσωσι καὶ τοῦτο κατορθώσαντες ἐξέπεμπον κατ' αὐτῶν τὰ καταστρεπτικὰ ἐκεῖνα σκάφη, τὰ ὁποῖα πολλάκις ἐπιτυχόντα νὰ κολλήσωσιν εἰς μίαν ἢ πλείονας ναῦς κατέφλεγον αὐτάς. Ἀλλὰ περίεργον εἶναι, ὅτι ἐνῷ ἐκ διαλειμμάτων ἐγένετο πρὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων χρῆσις πυροπλικῶν ἐν ταῖς ἡμετέραις θαλάσσαις καὶ ἐνῷ πρὸ εἰκοσαετίας μόλις τότε ὁ Ὀσμανικὸς στόλος εἶχε καταστραφῇ εἰς Τσεσμὲν διὰ πυροπλικῶν, ὁ Λάμπρος οὐδέποτε φαίνεται μεταχειρισθεὶς τὸ φοβερὸν τοῦτο ὅπλον. Οὕτως λοιπὸν ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἅμα ἐν ταῖς τάξεσι τῶν πολεμίων ἤθελον προκύψει γενναιότεροί τινες ἀξιωματικοὶ ἢ ἐπιτηδειότεροι σκοπευταί, ὁ στόλος τοῦ Λάμπρου, ὅσῳ ἐπιτηδείως, ὅσῳ ἡρωϊκῶς καὶ ἂν ἐκυβερνᾶτο, ἤθελεν εἶναι δυσκολώτατον νὰ ἀνθέξῃ, καὶ τοῦτο ἀπεδείχθη δυστυχῶς ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, ἥτις συνεκροτήθη περὶ Καφηρέα κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος 1790. Τῷ ὄντι κατὰ ἀπρίλιον τοῦ ἔτους τούτου ὁ μὲν Λάμπρος μετὰ πλοίων 9 ἐναυλόχει εἰς Κέαν, ὁ δὲ Ὀσμανικὸς στόλος ἐπεφάνη τῇ 6 τοῦ μηνὸς μεταξὺ Ἄνδρου καὶ Εὐβοίας ἐκ πεντεκαίδεκα πλοίων συγκείμενος, ἐν οἷς καὶ δίκροτα καὶ φρεγάδες. Ἐξορμήσαντος δὲ τοῦ Λάμπρου ἀμέσως εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, μετὰ τριῶρον πυροβολισμὸν οἱ πολέμιοι ὑπεχώρησαν, ὅπως καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ ναυμαχίᾳ. Ἀλλ' ὑπεχώρησαν, ἵνα ἑνωθῶσι μετὰ τῆς περιμενομένης Ἀλγερινῆς μοίρας, ἥτις περιελάμβανεν οὐκ ὀλίγας φρεγάδας καὶ πρὸ πάντων διῳκεῖτο ὑπὸ ἀνδρῶν ἀπτοήτων καὶ ἐπιτηδείων. Ὅθεν ἅμα ἑνωθέντων τῶν δύο στόλων τὴν ἐπιοῦσαν, τὰ πράγματα μετέβαλον ὄψιν τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ δύο ἐκ τῶν πλοίων τοῦ Λάμπρου, κυβερνώμενα ὑπὸ τῶν Σπετσιωτῶν Ἀναργύρου καὶ Καρακατσάνη, παρακολουθήσαντα τὴν προτεραίαν τοὺς τραπέντας πολεμίους, δὲν ἠδυνήθησαν τὴν ἐπιοῦσαν νὰ ἑνωθῶσι μετὰ τῶν λοιπῶν ἕνεκα τῶν ἐναντίων ἀνέμων.

Οὐδὲν ἧττον ὁ Λάμπρος, καί τοι δὲν εἶχεν ἤδη εἰμὴ πλοῖα 7, καὶ ταῦτα παθόντα τὴν προτεραίαν βλάβην οὐ μικράν, δὲν ἐδίστασε ν' ἀντιπαραταχθῇ· ὥστε συνεκροτήθη ἀγὼν φοβερὸς περὶ Καφηρέα, ἤτοι περὶ τὸν χῶρον ἐκεῖνον, ὅπου μετὰ 36 ἔτη ἔμελλε νὰ διακπράξῃ τὸ νεώτερον ἡμῶν ναυτικὸν ἐν τῶν λαμπροτάτων αὐτοῦ κατορθωμάτων. Οἱ ἐχθροὶ περιζώσαντες τὴν μοῖραν τοῦ Λάμπρου ἤρχισαν νὰ πυροβολῶσι πανταχόθεν κατ' αὐτῆς· ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην δὲν περιωρίσθησαν εἰς ἁπλοῦς πυροβολισμούς. Ἡ ὁσμανικὴ ναυαρχὶς, φέρουσα 74 πυροβόλα, ἀπεπειράθη μετ' οὐ πολὺ νὰ προσκολληθῇ εἰς τὸν *Ἀχιλλέα*, τοῦ ὁποίου ὅμως ὁ κυβερνήτης, ὁ γεν-

ναῖος Ζυγούρης, ἀνάψας ἐν τῷ ἅμα πυρὰ ἐπὶ τῶν κεραιῶν καὶ ἀπειλήσας οὕτω νὰ μεταδώσῃ τὸ πῦρ εἰς τὸν πλησιάζοντα κολοσσόν, ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ὀπισθοδρομήσῃ. Τότε ἡ ναυαρχὶς ἐνωθεῖσα μετὰ 5 Ἀλγερινῶν φρεγάδων, ἐπέπλευσε κατὰ τῆς *Μαρίας* τοῦ Πασχάλη Κασίμη, ὅστις δὲν ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Οἱ Ἀλγερινοὶ εἰςπηδήσαντες ἐντὸς τοῦ πλοίου τούτου ἐφόνευσαν, ὡς βεβαιοῦται, 147 Ἕλληνας, καὶ, τραυματίσαντες τόν τε κυβερνήτην καὶ τοὺς περιλειφθέντας τρισκαίδεκα ναύτας, ἐκυρίευσαν τὴν *Μαρίαν*. Ἕτερον δὲ Ἀλγερινὸν σκάφος φέρον τριάκοντα καὶ ἓξ μεγάλα πυροβόλα, προσεκολλήθη εἰς τὴν *Ἀθηνᾶν*, τῆς ὁποίας τὸ κατάστρωμα ἐπληρώθη διὰ μιᾶς πολεμίων. Ὁ Λάμπρος ἀντιπαραταχθεὶς ἐκ τοῦ συστάδην καὶ καταβαλὼν τοὺς εἰςπηδήσαντας ἐσώθη μὲν, ἐσώθη ὅμως, ἵνα παραστάθῃ μάρτυς τῆς καταστροφῆς ὁλοκλήρου σχεδὸν τοῦ στολίσκου αὐτοῦ. Τὸ πλοῖον τοῦ Ἐμμανουὴλ Μουρτσουνάκη, ἀποβαλὸν τὸν πρυμνήσιον ἱστὸν καὶ τὸν κυβερνήτην αὐτοῦ, ἐπυροπλήθη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τῶν ἰδίων ναυβατῶν. Περὶ τὸν Δημήτριον Ἀλεξόπουλον δὲν ἔμειναν ζῶντες εἰμὴ 10, οἵτινες ἔρριψαν τὸ σκάφος εἰς τὴν νῆσον Ἄνδρον, καὶ οἱ μὲν ναῦται φυγόντες διεσώθησαν, ἀλλ' ὁ ἀτρόμητος Ἀλεξόπουλος προσαγαγὼν θρυαλλίδα εἰς τὴν ἐναπομείναν ὀλίγην πυρίτιδα, ἀνετινάχθη μετὰ τοῦ πλοίου καὶ τῆς σημαίας εἰς τὸν ἀέρα. Τελευταῖον ὁ Εὐστράτιος Νικηφοράκης ἠδυνήθη, εἰ καὶ περιζωσμένος ὑπὸ πολεμίων, νὰ ῥίψῃ τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν ξηρὰν καὶ νὰ σωθῇ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς νήσου μετὰ τοῦ πληρώματος καὶ τῆς σημαίας. Τὰ κατὰ τὰς τρεῖς ὑπολειπομένας ναῦς ἀπέβησαν τότε δεινότατα· τόσῳ μᾶλλον δεινὰ ὅσῳ ἡ τοῦ Κωνσταντίνου Παταράκη καὶ ἡ τοῦ Ζυγούρη, δὲν ἠδύναντο διὰ τὸν ἐναντίον ἄνεμον νὰ προςέλθωσιν εἰς βοήθειαν τῆς *Ἀθηνᾶς*. Ἡ κατάστασις τῆς ναυαρχίδος ἦτο φοβερά· οἱ ἱστοὶ αὐτῆς εἶχον βλαβῆ καιρίως· αἱ κεραῖαι κατεκόπησαν· τὰ ἱστία καὶ τὰ πλευρὰ κατετρυπήθησαν· τὸ σκάφος πανταχόθεν διέῤῥεε, καὶ αὐτὸς ὁ Λάμπρος ἔφερε τραῦμα εἰς τὴν κεφαλήν. Οὐδὲν ἧττον ὁ ἀδάμαστος ἀνὴρ ἐπέμενεν ἀνταγωνιζόμενος καὶ μὴ πειθόμενος νὰ καταλίπῃ τὸ σκάφος αὐτοῦ μέχρις οὗ, ἀφοῦ ἐκ τῶν 295 ἀνδρῶν, ὅσοι ἀπήρτιζον τὸ πλήρωμα τῆς *Ἀθηνᾶς*, δὲν ἔμειναν εἰμὴ 5 ἀξιωματικοὶ καὶ 55 ναῦται, ἐζήτησαν οὗτοι λέμβους παρὰ τῶν ὑπηνέμων συντρόφων καὶ ἐσώθησαν δι' αὐτῶν, πυροπλήσαντες μὲν τὴν *Ἀθηνᾶν*, ἀπελθόντες δὲ αὐτοὶ μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ των, ἐπὶ τοῦ πλοίου τοῦ Παταράκη, εἰς Μῆλον.

Ἡ ἄμυνα ὑπῆρξεν ἡρωϊκὴ καὶ δικαίως ἐθαυμάσθη ὑπό τε τοῦ κυβερνήτου τοῦ Γαλλικοῦ βρόμωνος, ὅστις παρέστη πόῤῥωθεν θεατὴς τοῦ τραγικοῦ ἀγῶνος καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐνετοῦ ναυάρχου Ἔμου· ἡ δὲ ζημία ἣν ὑπέστησαν οἱ πολέμιοι ἐγένετο οὐ μικρά, διότι ἀπέβαλον, ὡς βεβαιοῦται, τρισχιλίους νεκροὺς καὶ πολλοὺς τραυματίας, ὅπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν εἶναι ἀπίθανον διότι καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἔπεσον περὶ τοὺς 650 ἄνδρας. Ἐὰν ὁ Λάμπρος εἶχε πυροπολικὰ, ἡ ἔκβασις ἤθελεν ἀποβῇ βεβαίως ἄλλοία· ἀλλ' ἀναγκασθεὶς ν' ἀντιπαραταχθῇ διὰ πλοίων μικρῶν εἰς τὰ μέγιστα τῶν πολεμίων σκάφη καὶ ἀπαντήσας τελευταῖον ἄνδρας γενναιοτέρους ἢ πρότερον, ἀναγκαίως κατεστράφη. Δὲν ἀπέβαλεν ἐν τούτοις τὸ θάῤῥος καὶ τὰς πεποιθήσεις αὐτοῦ ὁ ἥρως τῆς Βοιωτίας, ἕνεκα τοῦ ὀλεθρίου ἐκείνου ἀτυχήματος. Ἀλλὰ διοργανώσας τὴν ναυτικὴν αὐτοῦ μοῖραν, ἡτοιμάζετο νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν ἀγῶνα, ὅτε ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1791 ἔλαβε παρὰ τοῦ Ῥωσικοῦ στραταρχείου ἐπανειλημμένας διαταγὰς νὰ παύσῃ πᾶσαν ἐχθροπραξίαν, διότι ἤρχισαν διαπραγματεύσεις πρὸς τοὺς Τούρκους, αἵτινες ἀπέληξαν εἰς τὴν ἐν Ἰασίῳ εἰρήνην τοῦ 1792. Ὁ Λάμπρος, ἀγανακτήσας, ἀνεφώνησεν, ὅτι, *ἐὰν ἡ αὐτοκράτειρα συνωμολόγησε τὴν εἰρήνην αὐτῆς, ὁ Κατσώνης ἀκόμη δὲν ὑπέγραψε τὴν ἰδικήν του*, ἐξέδωκεν ἔντονον κατὰ τῆς Ῥωσικῆς πολιτικῆς διαμαρτύρησιν καὶ κατέλαβε τὴν κατὰ τὸ Πορτοκάλιον Λακωνικὴν παραλίαν, ἵνα ἀπὸ τοῦ ὁρμητηρίου τούτου ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐκδρομάς. Πρὶν ὅμως προφθάσῃ νὰ πράξῃ τι, προςεβλήθη αὐτόθι ὑπὸ τοῦ Ὀσμανικοῦ στόλου· καὶ ἀντέστη μὲν τῇ 6 καὶ τῇ 7 Ἰουλίου, ἀλλ' ἐπὶ τέλους, προτραπεὶς ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μάνης Τζανέτου Γρηγοράκη, διέσχισε τὴν νύκτα τῆς 7 πρὸς τὴν 8 τὸν ἐχθρικὸν στόλον καὶ ἀποπλεύσας εἰς Ἰθάκην ἐπέστρεψεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ῥωσίαν.

Εἰς τὴν τελευταίαν κατ' αὐτοῦ ἐπίθεσιν τοῦ τουρκικοῦ συνέπραξαν καὶ δύο γαλλικαὶ φρεγάδες, κατὰ δὲ τὸν Ὀλιβιέρον (τόμ. 2, σελ. 320 καὶ ἑπ.) μία μόνον φρεγάς, ἡ *Μετριόφρων* ὑπὸ τὸν Βενέλ· τοῦτο δὲ διότι δύο τῶν καταδρομικῶν του εἶχον πρὸ ὀλίγου προςβάλει καὶ πυροπλήσει δύο γαλλικὰ ἐμπορικὰ πλοῖα. Τινὲς τῶν ἡμετέρων ἠθέλησαν νὰ ἀμφισβητήσωσι τὴν τοιαύτην αἰτίαν τῆς εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶνα γαλλικῆς ἐπεμβάσεως, ἀποδόντες αὐτὴν εἰς πολιτικὰ τῆς Γαλλίας συμφέροντα. Ἀλλ' αἱ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπανάστασιν περιπέτειαι τοῦ ναυτικοῦ ἡμῶν, τοῦ ὁποίου πολλὰ καταδρομικὰ ἐξετράπησαν προϊόντος τοῦ χρόνου, εἰς πράξεις ἥκιστα ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ πολέμου ἐπιτρεπομένας, ἐξηγοῦσι τοὺς ἐλέγχους τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως καὶ ἄνευ ἄλλων πολιτικῶν λόγων. Ὁπωσδήποτε ὁ Λάμπρος ἐπιστρέψας εἰς Ῥωσίαν δὲν ἔτυχε παρὰ τῇ Αἰκατερίνῃ εὐμενοῦς δεξιώσεως· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς ὁ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν τῷ 1796 Παῦλος Α', ἀμείβων τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, ἐδωρήσατο τῷ ἀνδρὶ γεναίαν χρηματικὴν χορηγίαν. Καὶ μετ' οὐ πολὺ ὁ Λάμπρος ζητήσας τὴν ἐκ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἄφεσιν, κατεστάθη εἰς Κριμαίαν ὅπου ἀπέθανεν ἐν ἀκμῇ ἔτι τῆς ἡλικίας τῷ 1804. Ὁσονδήποτε δὲ καὶ ἂν ἀπέβη ἐπὶ τέλους ἀτυχής, ἀνεδείχθη εἷς τῶν μεγάλων ναυτικῶν ἡμῶν ἡρώων καὶ ὁ κράτιστος ἴσως τῶν ἀθλητῶν, ὅσοι ὑπὸ ξένας μὲν σημαίας, ἐν αἰσθήματι ὅμως Ἑλληνικῷ, ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς τοῦ ἔθνους ἀνεξαρτησίας πρὸ τῆς τελευταίας ἐπαναστάσεως.

Κ. Παπαρρηγόπουλος.

ΑΠΟΔΗΜΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΛΟΝ

Συνέχεια τοῦ σελ. 227.

Γ'

Ἦσαν δὲ μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ δύο ἀξιωματικοὶ πεπαιδευμένοι, τολμηροὶ καὶ ἐπιχειρηματίαι. Ὁ πρῶτος, ὁ κ. Πάγερ, ἀξιωματικὸς τοῦ αὐστριακοῦ στρατοῦ, εἶχε καταστῆ γνωστὸς ἐκ τῶν πολυαρίθμων γεωλογικῶν ἐρευνῶν τὰς ὁποίας ἐπεχείρησε κατὰ τὰς Ἄλπεις. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἔλαρχος, εἶχε πέσει εἰς τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1848 εἰς τὴν Ἰταλίαν· ὁ δὲ υἱός, σπουδάσας εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Newstad ἐν Βιέννῃ, ἔδειξε μεγίστην κλίσιν πρὸς τὰς γεωγραφικὰς ἐπιστήμας, καὶ προσκολληθεὶς εἰς τὸ ἰνστιτοῦτον τῶν ἐπιστημῶν τούτων, ἠσχολήθη εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν ἑλβετικῶν, τυρολικῶν καὶ ἰταλικῶν Ἄλπεων. Ἡ ἐργασία αὕτη εἶχε προσελκύσει τὴν προσοχὴν εἰς αὐτόν. Ὁ δεύτερος, ὁ κ. Οὐαϊπρέης, καταγόμενος ἐκ Βάδης, εἶχε βαθμὸν αὐστριακοῦ ὑποπλοιάρχου. Φοιτήσας εἰς τὴν ναυτικὴν ἀκαδημίαν τοῦ Φιουμίου καὶ διακριθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Τέγετωφ, παρελήφθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐπιτελεῖόν του ὅτε ἐςάλη μὲ τὴν *Νοβάραν* νὰ φέρῃ τὰ λείψανα τοῦ ἀτυχοῦς Μαξιμιλιανοῦ. Διαρκοῦντος δὲ τοῦ ταξειδίου τῆς *Γερμανίας* εἶχον παρατηρήσει πράγματά τινα ἢ καὶ συμπτώσεις ἐξ ὧν ὑπέθεσαν ὅτι ἡ θάλασσα, ἡ ἐκτεινομένη πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Σπίτζβεργ, εἶναι εὐκολωτέρα πρὸς πλοῦν ἢ ὅσον ὑπετίθετο ἐν γένει. Καὶ τοιαύτην ἀποκτήσαντες πεποίθησιν ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἀμέσως τὴν δοκιμήν. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ προέκειτο νὰ διατρέξωσι θαλάσσας ἀγνώστους καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἁλιεῖς, ἠγόρασαν λέμβον ἱστιοφόρον ἐκ τῶν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Νορβηγοῖς, συνεκρότησαν πλήρωμα ἀνδρῶν ἑπτὰ μετὰ τοῦ κυβερνήτου, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀνακάλυψιν.

Εὐτυχῶς ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν ἠλήθευσε, διότι ἐπροχώρησαν εὐκόλως ἐκεῖ ὅπου μέχρι τοῦδε οὐδὲν πλοῖον εἶχε περάσει. Δὲν λέγω ὅτι εὗρον ὅλως διόλου ἀνοικτὸν τὸν δρόμον καὶ ὅτι δὲν ἐχρειάσθη μεγίστη φρόνησις νὰ ὁδοιπορήσωσι μεταξὺ πάγων καὶ ὑποθαλασσίων ῥευμάτων, ἀλλ' ὅτι οὐδαμοῦ εὗρον ἀνυπέρβατον ἐμπόδιον πάγου καὶ ὅτι ἐλευθέρως διεχάραξαν δίοδον ἀφοῦ ἐτράπησαν τὸ Σπίτζβεργ πρὸς μεσημβρίαν ἐντὸς τῆς εὐρείας λεκάνης τῆς ἐμπεριεχομένης μεταξὺ τούτου καὶ τῆς νέας Ζέμβλης. Τὸν δὲ Σεπτέμβριον 1871 φθάσαντες εἰς τὴν 78ην μοῖραν τοῦ πλάτους καὶ τὴν 42αν τοῦ μήκους, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μεσημβρινοῦ Greenwich εἶδον ἐκτεινομένην πρὸ αὐτῶν θάλασσαν ἐλευθέραν πάγων. Ἐπεκυρώθη λοιπὸν ἡ ἰδέα αὐτῶν ὅτι ἡ ὁδὸς αὕτη ἐφαίνετο ἡ καλλιτέρα ὅπως ὑπάγῃ τις πρὸς τὸν πόλον, ἀπέχοντα σχεδὸν ἐξ ἴσου ἀπὸ τοῦ Σπίτζβεργ καὶ τῆς νέας Ζέμβλης. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀποδημηταὶ δὲν ἦσαν παρεσκευασμένοι πρὸς μακροτέραν ἐκδρομὴν, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπανέλθωσι. Μόλις δὲ φθάσαντες εἰς Τρόμσαι πρὸς τὴν βορειοδυτικὴν ἄκραν τῆς Νορβηγίας, ἐτηλεγράφησαν πρὸς τὸν διδάκτορα Πέττερμαν ἀναγγέλλοντες τὴν εὕδησιν τῆς ἐλευθέρας ταύτης θαλάσσης. Περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι συνεκινήθη μεγάλως ὁ γεωγράφος, λαβὼν εὕδησιν ὅλως ἀπροσδόκητον ἀνατρέπουσαν ἐν μέρει τὸ σύστημα αὐτοῦ.

Ἰδοὺ δὲ πῶς καταλήγει ἡ ἔκθεσις τὴν ὁποίαν οἱ κύριοι Πάγερ καὶ Οὐαϊπρέης ἔγραψαν περὶ τῆς ἐκδρομῆς αὐτῶν·

«Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἡ θάλασσα τῆς νέας Ζέμβλης πρὸς ἄρκτον τοῦ 70ου παραλλήλου εἶναι τόσον ὀλίγον γνωστὴ καὶ τόσον διάφορος, εἶναι ὅτι ὅλα τὰ πλοῖα τὰ ὁποῖα ἀπεπειράθησαν νὰ εἰςχωρήσωσιν εἰς αὐτὴν ἔφθασαν πολλὰ ταχέως καὶ ἀνεχώρησαν ἐπίσης ταχέως. Ἡ ἰδία ἡμῶν πεῖρα, ἐπικυρωθεῖσα καὶ ἀπὸ τὰς τελευταίας Νορβηγικὰς ἀποδημίας, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ καταλληλοτέρα ἐποχὴ ἕνεκα τῶν πάγων εἶναι τὰ μέσα, ἴσως δὲ καὶ τὸ τέλος Σεπτεμβρίου. Αἱ περὶ τῆς ὑποθαλασσίου θερμοκρασίας παρατηρήσεις ἡμῶν δεικνύουσιν ὅτι κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην δυνατὸν ῥεῦμα, ὅλως ὅμοιον πρὸς ὕδωρ θερμὸν, περιβάλλει τὸ ἀρκτικὸν ἀκρωτήριον ὅπου χωρίζεται. Καὶ εἰς μὲν κλάδος φέρει πρὸς ἄρκτον, ἕτερος δὲ ἀναβαίνει πρὸς ἀνατολὰς, τὸ δὲ ὕδωρ ἀραιοῦται καὶ ψυχραίνεται βαθμηδὸν ἕως οὗ φθάσῃ εἰς τὰς δύο ταύτας διευθύνσεις.

»Βολιδοσκοπήσαντες δὲ ἐμάθομεν ὅτι ὅλη ἡ πρὸς ἀνατολὰς λεκάνη τοῦ ἀρκτικοῦ ἀκρωτηρίου καὶ τῆς νήσου τῶν Ἄρκτων ἔχει μικρὸν βάθος καὶ ὅτι τὸ βάθος τοῦτο ὁμιαρύνεται πρὸς βορρᾶν. Παρατηρητέον δὲ ὅτι εἰς τὰς θαλάσσας ταύτας τὰ κήτη εἶναι τόσον πολυάριθμα ὥστε ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀπηντῶμεν τοιαῦτα.

»Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκδρομῆς ἡμῶν ὑπόσχονται πολλὰ ἄλλα σπουδαιότερα ἐὰν γίνῃ δευτέρα, πλειότερα καὶ πληρέστερα μέσα ἔχουσα.

Εὐκταῖον εἶναι νὰ γίνωσι τρεῖς ἐκδρομαὶ χωρισταί, ἡ μὲν πρώτη νὰ ὑπάγῃ εἰς ἀναγνώρισιν τῆς χώρας Γιλλὺ καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸ ἀνατολικοβόρειον μέρος. Ἡ δὲ δευτέρα, πολικὴ κυρίως λεγομένη, νὰ φθάσῃ εἰς τὰ ὑψηλότερα πλάτη πρὸς τὸν δωδέκατον μεσημβρινὸν Greenwich. Καὶ ἡ τρίτη νὰ μεταβῇ πρὸς ἀνατολὰς τῆς νέας Ζέμβλης, ἵνα φθάσῃ εἰς Πολύνιαν.»

Πρέπει ὡσαύτως νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ τὴν ἑπομένην περικοπὴν ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Πάγερ'

«Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δυτικοῦ Σπίτζβεργ, σχῆμα λόγχης ἔχουσαν, ῥέει ποταμὸς ἐρχόμενος ἀπὸ τὸ Fjord τοῦ Στόρ. Διευθύνεται δὲ πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ μεσημβρινοῦ ἀκρωτηρίου πρὸς βορρᾶν. Εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ τούτου πλησίον τοῦ μεσημβρινοῦ ἀκρωτηρίου εὑρίσκονται εἴκοσι περίπου νησίδια, ὧν τινα ἀρκετὰ μεγάλα, πρὸς τούτοις δὲ καὶ πολυάριθμοι σκόπελοι καὶ βράχοι. Οἱ χάρται τῆς Σουηδίας παριστάνουσιν ἀπὸ δύο καὶ ἡμίσεως αἰώνων πολλὰ ἐσφαλμένως τὸ ἄξιον λόγου τοῦτο ἀκρωτήριον. Ἡ σφαλερὰ δὲ αὕτη παράστασις ἐξηγεῖ τὰ κατὰ τὰ παράλια ταῦτα πολυάριθμα ναυάγια καὶ μάλιστα ὅταν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι οἱ ἁλιεῖς τοῦ Σπίτζβεργ, ἀγνοοῦντες τὴν ἀκριβῆ θέσιν τῆς γῆς, ἀναγκάζονται νὰ λοξοδρομῶσι πλησιάζοντες ἐκεῖ. Οἱ κίνδυνοι τῆς θαλάσσης ταύτης καὶ μεταξὺ πρὸ πάντων ὁμίχλης, ἦσαν ἄγνωστοι εἰς ἡμᾶς. Τρὶς ἀπεπειράθημεν κατὰ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου νὰ φθάσωμεν εἰς Fjord τοῦ Στὸρ, ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ μεσημβρινοῦ ἀκρωτηρίου, καὶ τρὶς ἐποδίσαμεν ἕνεκα τῶν ῥευμάτων, ἂν καὶ ὁ ἄνεμος ἦτο εὔνους.

»Τὸ συμβὰν τοῦτο ἐχορήγησεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἀπροσδόκητον περίστασιν νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Σπίτζβεργ, καθέως τετμημένον ὑπὸ τῶν στενῶν καὶ τῶν πάγων. Ἡ ὁμίχλη, ἥτις ἐκάλυπτε πάντοτε σχεδὸν τὴν ἄκραν τοῦ Χάϊλανδ καὶ τὴν τοῦ Σουνδχὸρν, τέσσαρας χιλιάδας πεντακοσίους πόδας ὑψηλὴν, τὸ θερμὸν ῥεῦμα τοῦ Γούλφστριμ, ὅλως ἐλεύθερον πάγων καὶ πλῆρες ἀναριθμήτων ζώων, καὶ τὰ πρασινωπὰ πλάγια τοῦ μέρους ἐκείνου παρίστανον θέαμα τὸ δποῖον, συγκρινόμενον πρὸς τὸ τοῦ Γρόενλανδ, γυμνὸν, παγωμένον καὶ ἔρημον, φωτιζόμενον ἀπὸ οὐρανὸν πάντοτε διαυγῆ ἐν καιρῷ θέρους, καταστρεφόμενον ἀπὸ τὰς τρομερὰς χιονώδεις θυέλλας τοῦ χειμῶνος καὶ πιεζόμενον ἀπὸ γιγάντεια ὄρη καταλήγοντα εἰς τὸ πολικὸν ῥεῦμα, οὗ τινες τὰ κυανᾶ κύματα παρασύρουσι τοὺς πάγους τῆς ἀρκτικῆς θαλάσσης, φαίνεται δεικνῦον ὅτι τὸ Σπίτζβεργ δὲν κεῖται ἐπὶ τὰ αὐτὰ πλάτη. Οἱ δὲ ἔρημοι βράχοι τῆς ἀρκτικῆς Νορβηγίας παριστάνουσι θέαν σχεδὸν ἀγριωτέραν καὶ ἀρκτικωτέραν. Ὁ δὲ στρατηγὸς Σαβίν, συγκρίνων τὸ Σπίτζβεργ πρὸς τὸ Γρόενλανδ τὸ ὠνόμασε πολλὰ ὀρθῶς, ἀληθῆ παράδεισον.»

Ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη δὲν παρεδέχθη ἐντελῶς τὰ συμπεράσματα τῶν κκ. Πάγερ καὶ Οὐαϊπρέχτ, μὴ εὑροῦσα ἀναντίῤῥητα καὶ ἀσφαλῆ τὰ λεχθέντα περὶ παρατάσεως τῆς ἐλευθέρας θαλάσσης. Περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ παρέχῃ ἡ ὁδὸς αὕτη πλειοτέρας πιθανότητας καὶ πλειότερα ὠφέλη, καὶ ἵνα ἀποφανθῇ ἐνήργησε δοκιμάς.

Ἕκεται συνέχεια. L. Rozier.

ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Τὴν σπουδαιότητα τῶν δασῶν πᾶς τις θέλει ὁμολογήσει μεθ' ἡμῶν ἐὰν ἀναλογισθῇ τῶν μεγάλων ἐκ τούτων προερχομένων ὠφελειῶν.

Τὰς ὠφελείας ταύτας διακρίνομεν,

Α') Εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ κλίματος, τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ πρὸς οὐδεμίαν ἄλλην καλλιέργειαν ἰδιάζοντος ἐδάφους καὶ τὴν συντήρησιν τῆς γονιμότητος αὐτοῦ.

Β') Εἰς τὴν ξυλείαν καὶ τὰς λοιπὰς προσωφελείας τοῦ δάσους.

Α'

Βελτίωσις τοῦ κλίματος, χρησιμοποίησις τοῦ πρὸς οὐδεμίαν ἄλλην καλλιέργειαν ἰδιάζοντος ἐδάφους καὶ συντήρησις τῆς γονιμότητος αὐτοῦ διὰ τοῦ δάσους.

Διὰ τοῦ κλίματος ἐννοοῦμεν τὴν θερμοκρασίαν καὶ ὑγρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας, αἵτινες, ὡς γνωστὸν, ὁρίζονται ὑπὸ διαφόρων στοιχείων, τῆς γεωγραφικῆς θέσεως, τῆς θαλάσσης, τοῦ ὕψους ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, τῆς θέσεως τῶν ὀρέων, τῶν ἀνέμων, τῶν ἑλῶν καὶ τελμάτων, τῆς ποιότητος τοῦ ἐδάφους, τοῦ δάσους κ.λ.π. Διὰ τοῦ δάσους δὲν αὐξάνονται μὲν ἡ βροχὴ καὶ ἡ δρόσος τοῦ κλίματος, ὡς ἄλλοτε ἐδοξάζετο, διανέμεται ὅμως μᾶλλον ἐξ ἴσου κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους.[1] Τὴν ἐπιῤῥοὴν ταύτην τοῦ δάσους δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν καὶ ἐν διαστήματι 24 ὡρῶν. Τὸ παντὸς εἴδους φυτείας γυμνὸν ἔδαφος τὴν ἡμέραν εἶναι μᾶλλον ἐκτεθειμένον εἰς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, ἢ τὸ πεφυτευμένον ἔδαφος καὶ κατὰ μείζονα λόγον τὸ δάσος. Δύσαντος τοῦ ἡλίου ἔχει ἄλλως πως τὸ πρᾶγμα· τὸ πάσης φυτείας γυμνὸν ἔδαφος ἐκπέμπει τὴν νύκτα τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν προσκτηθείσης θερμότητος· τοῦτο φίνεται εἰς πολὺ μικρότερον βαθμὸν εἰς τὸ πεφυτευμένον ἔδαφος, εἰς ἔτι δὲ μικρότερον εἰς τὸ δάσος.

Ὅ,τι λαμβάνει χώραν κατὰ τὸ θέρος ἐν διαστήματι ἑνὸς ἡμερονυκτίου, συμβαίνει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μετὰ τῶν αὐτῶν μεταβολῶν μόνον διαρκέστερον κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς

1. Παράβαλε Dove Poggendorf's Annalen der Physik, 1855, N° 1.

τοῦ ἔτους. Τὸ ἔαρ, ὅτε τὸ δένδρον ἄρχεται νὰ ἀποκτῇ φύλλωμα, τὸ δάσος δὲν διαπεράται τόσῳ εὐκόλως ὑπὸ τῶν θερμαινουσῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι τόσῳ θερμὸν ὅσον τὸ πάσης φυτείας γυμνὸν ἔδαφος· ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται διατί αἱ χιόνες μένουσι περισσότερον χρόνον εἰς τὰ δάση. Ὅτι ἰσχύει περὶ τοῦ ἔαρος ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ θέρους. Τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα λαμβάνει χώραν τὸ ἀνάπαλιν· τότε πίπτουσι τὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ ἑπομένως τὸ δάσος δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐπενέργειαν τῶν θερμαινουσῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἢ πολὺ ὀλίγον διὰ τῶν κλώνων τῶν δένδρων. Τοῦτο βεβαίως ἰσχύει κατά τι ὀλιγώτερον ἐπὶ τῶν ἐκ κωνοφόρων δένδρων ἀποτελουμένων δασῶν, καθόσον τούτων τὰ φύλλα δὲν πίπτουσιν. Οὐχ ἧττον δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι τὰ κωνοφόρα δένδρα κατὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος θερμαίνουσι περισσότερον τὸ δάσος ἕνεκα τοῦ βελονοειδοῦς σχήματος τῶν φύλλων. Ἐὰν λοιπὸν τὸ φθινόπωρον τὸ ἐκ κωνοφόρων δένδρων δάσος ἦναι ὀλιγώτερον θερμὸν τοῦτο μετριάζεται διὰ τῆς μεγαλειτέρας αὐτοῦ θερμότητος κατὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος· πλὴν τούτου δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι καὶ ἡ ψύχρανσις τοῦ ἐδάφους γίνεται βραδυτέρα. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται ὅτι τὸ δάσος τὸ μὲν ἔαρ καὶ τὸ θέρος συμβάλλει, ὡς τὴν ἡμέραν, πρὸς ψύχρανσιν τῆς ἀτμοσφαίρας, τὸ δὲ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα, ὡς τὴν νύκτα, πρὸς θέρμανσιν αὐτῆς· ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὅτι τὸ δάσος τακτοποιεῖ τὴν θερμοκρασίαν κατὰ πᾶς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους.

Ἐπίσης τὸ δάσος μετριάζει μηχανικῶς διὰ τοῦ ὄγκου αὐτοῦ τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν τῶν ἀνέμων. Οἱ ἄνεμοι κοπάζονται εἰς τὰ δάση, γίνονται ἧττον δριμεῖς καὶ τοιουτοτρόπως κατορθοῦται νὰ λάβωσι τὴν θερμοκρασίαν τῶν μερῶν δι' ὧν πνέουσι· θερμὸς μεσημβρινὸς ἄνεμος λ.χ. διερχόμενος διὰ τοῦ δροσεροῦ δάσους δροσίζεται ὡς ἐπίσης θερμαίνεται ὁ ψυχρότερος βόρειος ἄνεμος. Ἐνταῦθα ἀνάγκη νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι τὸ δάσος πρέπει νὰ ἦναι κλειστόν. Ἀνοικτὸν δάσος δὲν δύναται νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν προσβολὴν τῶν ἀνέμων καὶ τοιουτοτρόπως ὁ διερχόμενος μεσημβρινὸς ἄνεμος, μὴ ἀπαντῶν ἀτμοσφαῖραν γέμουσαν ἀτμῶν, ἀφαιρεῖ τὴν ὑγρασίαν τῶν ἀγρῶν καὶ λειβαδίων. Ὁ βόρειος ἄνεμος τοὐναντίον ἐπιπίπτει τοῦ δάσους καὶ ψυχραίνει αὐτὸ ἔτι περισσότερον.

Αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιῤῥοὴν, ἣν ἐξασκεῖ τὸ δάσος ἐπὶ τῆς θερμοκρασίας, ἐξασκεῖ καὶ ἐπὶ τῆς ὑγρασίας τῆς ἡμετέρας ἀτμοσφαίρας.

Ἡ ἀτμοσφαιρικὴ ὑγρασία, ὡς γνωστὸν, εἶναι προϊὸν τῆς ἀναθυμιάσεως τῶν φυτῶν καὶ ὑδάτων ὡς καὶ τῆς θαλάσσης, ἐὰν τὰς ἀναθυμιάσεις τῆς τελευταίας φέρωσι πρὸς ἡμᾶς οἱ ἄνεμοι. Τῶν φυτῶν αἱ ἀναθυμιάσεις λαμβάνουσι χώραν διὰ τῶν φύλλων· ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι τὸ δένδρον ἕνεκα τοῦ μεγαλειτέρου φυλλώματος αὐτοῦ προξενεῖ μεγαλειτέραν ἀναθυμίασιν ἢ ἴσης ἐκτάσεως σπαρτά. Ἐπειδὴ μάλιστα τὸ δένδρον διὰ τῶν βαθέων ῥιζῶν ὑγρασίαν καὶ τροφὴν ἐκ μεγαλειτέρου βάθους λαμβάνει καὶ τοιουτοτρόπως περὶ τὸν κορμὸν αὐτοῦ τρέφει διάφορα φυτὰ, ἕπεται ὅτι ἡ ἀναθυμίασις τοῦ δένδρου πρέπει νὰ ἦναι σχεδὸν διπλασία τῆς ἀναθυμιάσεως ἴσης ἐκτάσεως φυτῶν. Κατά τινα ὑπολογισμὸν 200 δένδρα καταλαμβάνοντα ἔκτασιν ἑνὸς στρέμματος προξενοῦσιν ἀναθυμίασιν 90 στατήρων ὕδατος.

Πλὴν δὲν ἀρκεῖ ὅτι τὸ δάσος προξενεῖ διπλασίαν σχεδὸν ἀτμοσφαιρικὴν ἀναθυμίασιν, ἢ ἴση ἔκτασις σπαρτῶν, ἀλλ' ἐπενεργεῖ καὶ μηχανικῶς εἰς τὴν συντήρησιν τῶν ἀτμῶν διὰ τοῦ ὄγκου αὐτοῦ, μὴ ἀφίνον εὐκόλως τοὺς ὑπάρχοντας ἀτμοὺς νὰ παρασυρθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ κρατοῦν τὴν ἀλλαχόθεν ὑπὸ τῶν ἀνέμων προσφερομένην ὑγρασίαν. Προσέτι συντείνει καὶ εἰς τὴν διάλυσιν τῶν συννέφων, προκαλοῦν οὕτω τὴν βροχήν. Ὑποθέσωμεν π.χ. ὅτι νέφος γέμον ἀτμῶν διέρχεται διά τινος δάσους· ἐπειδὴ, ὡς εἴρηται, τὸ δάσος γέμει πάντοτε ἀτμῶν καὶ ἔχει ἑπομένως θερμοκρασίαν δροσερωτέραν τῆς περιστοιχούσης αὐτὸ ἀτμοσφαίρας, φυσικώτατον πρᾶγμα εἶναι νὰ καταπέσῃ ἡ θερμοκρασία καὶ νὰ ὑψωθῇ ἡ ὑγρασία τοῦ νέφους, ὅπερ ἀρκεῖ ὅπως προκαλέσῃ τὴν διάλυσιν τοῦ νέφους εἰς βροχήν. Τοὐναντίον, ὑποθέσωμεν νέφη διερχόμενα δι' ἀδένδρων μερῶν, ὧν ἡ ὑγρασία ἀφαιρεῖται ἀδιακόπως διὰ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων· φυσικῷ τῷ λόγῳ τὴν ὑγρασίαν τοῦ νέφους θέλει ἀπορροφήσει τὸ διψῶν ἔδαφος καὶ ἑπομένως τὸ νέφος θέλει διασκορπισθῇ χωρὶς νὰ διαλυθῇ εἰς βροχήν.

Ἐπειδὴ ὅμως μέρος μὲν τῆς ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἀδιακόπως ἀφαιρουμένης ὑγρασίας μεταφέρεται ὑπὸ τῶν ἀνέμων, μέρος δὲ σχηματίζεται τὴν νύκτα εἰς δρόσον, δυνατὸν ἡ ὑπάρχουσα θερμοκρασία μετὰ καιρὸν νὰ μὴ δύναται νὰ ἀπορροφήσῃ ὅλους τοὺς τοιουτοτρόπως συσσωρευομένους ἀτμοὺς, ὅπερ ἐπιφέρει τὰς καταιγίδας, τὴν μεταβολὴν τῆς διευθύνσεως τῶν ἀνέμων κ.λ.π. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕπεται ὅτι τὸ δάσος ἔχει μεγίστην ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τοῦ κλίματος, διανέμον τὴν θερμοκρασίαν καὶ ὑγρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας ἐξ ἴσου κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους.

Καὶ πράγματι εἶναι γενικῶς ἀναγνωρισμένη ἀλήθεια ὅτι χῶραι, ἔνθα τὰ δάση κατεστράφησαν, ὑποφέρουσιν ἀπὸ ἀνομβρίας καὶ ξηρασίας, ὅτι τὸ βάθος τῶν ῥυάκων καὶ ποταμῶν, ἡ ἐπιφάνεια τῶν λιμναζόντων ὑδάτων ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα διὰ τῆς ἐξολοθρεύσεως τῶν δασῶν καταπίπτει. Οὕτω βλέπομεν εἰς ὅλα τὰ κράτη, ἔνθα τὰ δάση ἐξηφανίσθησαν, διαρκῆ ξηρασίαν καὶ

συνεχεῖς πλημμύρας, ὡς ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ, Ἱσπανίᾳ, Ἰταλίᾳ κ.λ.π., ἔνθα ὁλόκληροι ἐπαρχίαι καί τοι ἔχουσαι καλὸν ἔδαφος ἐγένοντο ἄγονοι. Ἡ Σολωνία, ἧς τὸ ἄγονον καὶ νοσῶδες παροιμιώδη τὴν σήμερον, ἄλλοτε, δασώδης οὖσα, ἦτο πλουσία εἰς λειβάδια καὶ ἀροσίμους γαίας, πρὸς δὲ ὑγιής.[1] Ἀπόδειξιν τούτου παρέχει καὶ ἡ ἡμετέρα χώρα. Καὶ ἀληθῶς ἐν Ἑλλάδι, μολονότι ἡ ἔκτασις τῆς παραλίας εἶναι τόσον μεγάλη (205 γεωγραφικῶν μιλίων, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν νήσων) ὥστε ἓν μίλιον παραλίας ἐν μὲν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι πρὸς ἓξ ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ μόλις πρὸς τρία ἀντιστοιχεῖ,[2] καὶ ἡ θάλασσα, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ἔχει ἐπίσης ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ κλίματος (ὅταν αἱ ἀναθυμιάσει αὐτῆς φέρωνται πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ τῶν ἀνέμων), ἕνεκα τῆς καταστροφῆς τῶν δασῶν παρ' ἡμῖν αἱ ἐαρινὰι καὶ θερινὰι βροχαὶ, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως σπανιώτεραι ἐν Ἑλλάδι εἶναι, ἐκλείπουσι σχεδὸν παντελῶς. Οὕτω δὲ διακρίνονται ἐν Ἑλλάδι κυρίως δύο ἐποχαί, ἡ τῆς βροχῆς καὶ ἡ τῆς ἀνομβρίας, φυσικὸν ἴδίωμα τοῦτο τῆς διακεκαυμένης ζώνης, εἰς ἣν ἄλλως τε ἡ Ἑλλὰς γεωγραφικῶς δὲν ἀγκκει. Δι' αὐτοῦ δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἄλλοτε δασώδης οὖσα, εἶχε πολλὰς καὶ συνεχεῖς βροχὰς, εἶχε δηλ. ἐν ἄλλαις λέξεσι κλίμα οἷον τῆς Γερμανίας καὶ Ἀγγλίας, διότι δὲν ἔχει καὶ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν οἵαν αὗται, ἀλλ' ὅτι διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν δασῶν αἱ ἐαρινὰι καὶ θερινὰι βροχαὶ ἔτι σπανιώτεραι ἐγένοντο. Τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν ἀμοιρῶν δασῶν καὶ ἐπὶ τῶν δασωδῶν μερῶν τῆς ἡμετέρας χώρας. Ἐν τῷ ἀρκτικῷ μέρει τῆς Εὐβοίας λ.χ. αἱ θερινὰι βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτερον σπάνιαι ἢ ἐν Ἀττικῇ, ἐπίσης διαρκέστεραι καὶ ἧττον ῥαγδαῖαι. Δυστυχῶς ὅμως καὶ ἐκεῖ ἕνεκα καταστροφῆς τῶν δασῶν αἱ θερινὰι βροχαὶ σπανιώτεραι ἐγένοντο. Τίς κάτοικος τῶν Ἀθηνῶν δὲν θαυμάζει τὴν ῥαγδαίαν καὶ στιγμιαίαν βροχήν; Τοῦτο εἶναι λίαν εὐχάριστον, φυσικῷ τῷ λόγῳ, διὰ τὸν Ἀθηναῖον, ὅστις μέλλει νὰ ἐξέλθῃ εἰς περίπατον, διότι ἡ βροχὴ ἕνεκα τῆς ῥαγδαιότητος καὶ στιγμιαίας διαρκείας αὐτῆς καθαρίζει καὶ καταβρέχει τὰς ὁδοὺς κάλλιον, ἢ ἡ ἀνθρώπινος χεὶρ ἤθελε πράξει τοῦτο. Ἀλλ' ἂς ἐξετάσωμεν ποῖα ἄλλα καλὰ συνεπιφέρει ἡ πολὺ ῥαγδαία καὶ στιγμιαία αὕτη βροχὴ ὡς καὶ ἡ μεγάλη σπάνις αὐτῆς κατὰ τὸ θέρος. Καλὸν μὲν οὐδὲν βεβαίως, κακὰ δὲ πλεῖστα. Καὶ κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα σχηματίζονται χείμαρροι τοσοῦτον ὁρμητικοὶ ὥστε καὶ δένδρα ἐκριζοῦσι, πλημμυροῦντες δὲ καὶ ὁλοκλήρους πεδιάδας καταστρέφουσι, καθιστῶντες αὐτὰς διὰ τῶν χαλικίων καὶ τῆς ἄμμου ἀγόνους. Πρὸς τούτοις κωλύουσι τὴν συγκοινωνίαν ἐν ᾧ κατὰ τὸ θέρος ξηραίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Τοῦτο εἶναι τὰ μέγιστα ἐπιβλαβῆς διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἔνθα ἡ τε ἄρδευσις διὰ τὴν, ὡς εἴρηται, σπάνιν τῶν θερινῶν βροχῶν ἕνεκα τῆς γεωγραφικῆς θέσεως ἀναγκαία καθίσταται καὶ ἡ ἔλλειψις πρὸς τοῦτο μεγάλων ποταμῶν καὶ ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας ἀνεξαρτήτων πηγῶν μεγάλη.

Ἡ δυσανάλογος αὕτη διανομὴ τῆς θερμοκρασίας καὶ ὑγρασίας ἔχει ἐπίσης μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς βλαστήσεως, διότι ἐν ᾧ φυτά τινα, ὡς ἰδίως οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, ἀντέχουσι μὲν εἰς ἱκανὸν ψῦχος ἀπαιτοῦσιν ὅμως καὶ ἱκανὴν θερμοκρασίαν ὅπως ὡριμάσωσιν, ἕτερα, καί τοι μὴ ἔχοντα ταύτης ἀνάγκην, εἰς ὀλίγον ψῦχος καταστρέφονται. Εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν δασῶν ἀποδίδεται ἡ μεταβολὴ τῆς ἡμετέρας αὐτοφυοῦς βλαστήσεως. Φυτὰ τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἐβλάστανον παρ' ἡμῖν, τὴν σήμερον δὲν βλαστάνουσι.[1] Τοῦτο δὲ εὐκόλως ἐξηγεῖται, διότι ὅλας τὰς πρὸς βλάστησιν ἀναγκαίας στερεὰς οὐσίας λαμβάνουσι τὰ φυτὰ διὰ τῶν ῥιζῶν καὶ πάλιν μόνον εἰς διαλελυμένην κατάστασιν. Τὸ γενικὸν μέσον διαλύσεως εἶναι τὸ ὕδωρ. Ἡ συνήθης πρὸς λίπανσιν τῶν ἀγρῶν ἐν χρήσει ἄσβεστος (ἕνωσις ἐσβεσμένης καὶ ἀνθρακικῆς ἀσβέστου) ἔχει χρείαν πρὸς διάλυσιν αὐτῆς εἰς συνήθη θερμοκρασίαν 779 μερῶν ὕδατος, δηλ. ἐὰν φυτόν τι πρὸς βλάστησιν ἔχῃ χρείαν ἑνὸς μέρους ἀσβέστου, ἐὰν μὲν ἡ ἄσβεστος ἦναι ἐσβεσμένη, ἔχει ἀνάγκην 779 μερῶν ὕδατος, ἐὰν δὲ ἀνθρακικὴ ἄσβεστος, 10,000 μερῶν. Ἐν γένει ἀντέχουσι τὰ φυτὰ εἰς πολὺ μεγαλειτέραν ὑγρασίαν ἢ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα.

Πέριξ πηγῆς βλαστάνει καὶ πρασινίζει τὸ πᾶν; καὶ ἐκεῖ μάλιστα, ἔνθα ἕνεκα τῶν ἀναθυμιάσεων ζῶα καὶ ἄνθρωποι δὲν δύνανται νὰ ζήσωσι, χαίρουσι τὰ φυτὰ ἐξαιρέτου βλαστήσεως. Οὐχ ἧττον ἡ ὑπὲρ τὸ μέτρον ὑγρασία εἶναι καὶ διὰ τὰ φυτὰ ἐπιβλαβὴς, καθόσον διὰ τῶν ἀτμῶν μειοῦται ἡ πρὸς βλάστησιν ἀναγκαία θερμότης. Τοὐναντίον ἀντέχουσιν ἄνθρωποι καὶ ζῶα εἰς μείζονα μετὰ ξηρασίας συνδεδεμένην θερμότητα.

Τέλος εἶναι περιττὸν, νομίζω, νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ δάσος, ἔχον ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ κλίματος, ἔχει ἐπιρροὴν καὶ ἐπὶ τῆς ὑγείας τῶν κατοίκων. Ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν ἐξοχῶν ζῶσι περισσότερον τῶν κατοίκων τῶν πόλεων κατὰ μέσον ὅρον ἔχει αἴτιον μεταξὺ τῶν ἄλλων τὰ δάση τὰ ὁποῖα καθίστησι τὴν ἀτμοσφαῖραν ὑγιᾶ. Πρὸς τούτοις ἡ ἀπογύμνωσις τοῦ ἐδάφους ἄλλα μὲν μέρη ἀποξηραίνει, εἰς ἄλλα δὲ προκαλεῖ τὸν σχηματισμὸν ἑλῶν καὶ τελμάτων, αἴτιον τῶν ἐνδημικῶν πυρετῶν.

Ἴδωμεν νῦν πῶς χρησιμοποιεῖται τὸ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην καλλιέργειαν ἰδιάζον ἔδαφος διὰ τοῦ δάσους καὶ ὁποίαν ἐπιρροὴν ἔχει τὸ δάσος ἐπὶ τῆς γονιμότητος τοῦ ἐδάφους.

Τὸ δάσος καθίστησι καὶ τὰ κατάξηρα καὶ ὅλως πετρώδη καὶ ἑπομένως πάσης ἄλλης καλλιεργείας ἀνεπίδεκτα μέρη προσοδοφόρα, διότι τοῦτο εἶναι ἀναντιρρήτως τὸ ἔδαφος τῶν δασῶν. Παρετηρήθη μάλιστα ὅτι πολλάκις τὸ πετρῶδες συμβάλλει εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ ξύλου.[1] Τοῦτο, εἶναι ἀληθὲς, ἰσχύει μᾶλλον περὶ τῆς πεύκης καὶ ἐλάτης· ἡ δρῦς προτιμᾷ τὰς πεδιάδας καὶ τὴν παχεῖαν γῆν.

Ἐπίσης τὸ δάσος καθίστησι καὶ τὰ ἕνεκα τῆς μεγάλης κατωφεροῦς κλίσεως αὐτῶν εἰς οὐδεμίαν ἄλλην καλλιέργειαν ἰδιάζοντα μέρη προσοδοφόρα, διότι ἐν ᾧ εἰς κατωφέρειαν 20 μοιρῶν τὸ ἄροτρον δὲν ἐργάζεται καὶ εἰς 30 μοιρῶν ἡ καλλιέργεια λειβαδίων ἀδύνατος, τὰ δένδρα τελεσφοροῦσι καὶ ἐπὶ κατωφερείας 40 μοιρῶν.[2] Παρετηρήθη μάλιστα ὅτι ἐπὶ κατωφεροῦς μέρους ἕνεκα τῆς μεγαλειτέρας χωρητικότητος ἀτμοσφαίρας περισσοτέρα ξυλεία παράγεται.[3] Τὸ δάσος χρησιμεύει ὡς πρόχωμα διὰ τὴν συντήρησιν τῆς γονιμότητος τοῦ ἐδάφους. Τοιουτοτρόπως διὰ τῶν δασῶν πολλὰ μέρη διατηροῦνται γόνιμα, τὰ ὁποῖα ἄλλως ἤθελον καταστῶ ἄλως ἄγονα, ἕνεκα τοῦ παγετώδους φυσήματος τοῦ βορρᾶ ἢ τῆς ἄμμου τῆς φερομένης ὑπὸ τῶν θαλασσίων ἀνέμων. Εἰς τὴν πεύκην τὴν παράλιον ὀφείλεται ἡ μὴ περαιτέρω προχώρησις τῶν θινῶν τῆς Γασκωνίας καὶ ἡ διάσωσις τῶν δύο ἐπαρχιῶν Landes καὶ Gironde ἀπὸ τῆς ἄμμου, ἣν συνεπιφέρει ἡ πάντοτε ἐκεῖ προχωροῦσα πλημμύρα. Ἐπίσης αἱ φυτεῖαι πέριξ τοῦ Anvers ἐβελτίωσαν τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ μετέβαλον ἀγροὺς ἀγόνους πρὸς πᾶσαν καλλιέργειαν εἰς ἀγροὺς γονίμους.[4]

Διὰ τῶν δασῶν, ἕνεκα τῶν συγκρατουσῶν τὴν γῆν ῥιζῶν τῶν δένδρων, προφυλάττεται ἡ ἀπογύμνωσις τοῦ ἐδάφους. Τὸ φύλλωμα τοῦ δένδρου ἀφίνει μόνον ὀλίγας σταγόνας νὰ πέσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς· αἱ πλεῖσται πίπτουσαι ἐπὶ τῶν φύλλων διασκορπίζονται, καὶ μέγα μέρος αὐτῶν μεταβάλλεται πάλιν εἰς ἀτμὸν πρὶν ἢ φθάσῃ τὸ ἔδαφος. Τοῦτο ἐπιφέρει ὥστε ἡ βροχὴ νὰ μὴ πίπτῃ τόσῳ ῥαγδαία ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅπερ λίαν σημαντικὸν διὰ τὸ ἔδαφος εἶναι, καθόσον ἡ ῥαγδαία βροχὴ σκάπτει καὶ παρασύρει ὅλον τὸ λεπτὸν χῶμα, ὥστε τὸ ἔδαφος λαμβάνει βραχοειδῆ ὄψιν. Ἐπίσης εἰς τὸ ἔδαφος ὁ κορμὸς καὶ οἱ θάμνοι χρησιμεύουσιν ὡς πρόχωμα ἐναντίον τῆς βροχῆς· ἰδίως μάλιστα τὸ βρύον, τὸ ὁποῖον, ὡς σπόγγος, τὸ ὕδωρ ἐκμυζᾷ καὶ φέρει ἐντὸς τῆς γῆς. Συγκρίνομεν μετὰ ῥαγδαίαν βροχὴν δύο ἐπίσης ἀποτόμους κατηφόρους, ἐξ ὧν ὁ εἷς γυμνὸς, ὁ ἄλλος πυκνῶς διὰ βρύων πεφυτευμένος εἶναι. Ἐν ᾧ εἰς ἐκεῖνον τὸ ὕδωρ ἄνευ κωλύματος ἐξ ὅλων τῶν μερῶν καταπίπτει, ὅπως ἐνωθῇ κάτω εἰς ῥύακα, χαράξῃ αὔλακας εἰς τοὺς ἀγροὺς κ.λ.π., εἰς τοῦτον τοὐναντίον παρατηρεῖ τις μόνον μικροὺς τινὰς αὔλακας, αἵτινες ὅλως ἀβλαβεῖς εἶναι. Τὸ πλεῖστον ὕδωρ φέρει τὸ βρύον διὰ τῶν ῥιζῶν ἐντὸς τῆς γῆς· διὰ τούτου δὲ ἐξηγεῖται ὅτι τὰ δάση εἶναι ἡ πατρὶς τῶν πλείστων πηγῶν.

Τέλος ἔχομεν καὶ μίαν ἔμμεσον ἐπενέργειαν τοῦ δάσους νὰ παρατηρήσωμεν. Κατὰ τὰς συνήθεις πλημμύρας τοῦ ἔαρος ἢ ἐν καιρῷ αἰφνιδίου δρόσου (Thauwetter) εἶναι μεγάλης σημασίας ἐὰν ἐκτεταμένα δάση τὴν ἀνάλυσιν τῆς χιόνος βραδύνωσι. Κατὰ τὸ ἔαρ ἐθερμαίνετο ὡς εἴδομεν τὸ δάσος βραδύτερον ἢ ὁ ἀγρὸς, καὶ τοῦτο ἐφαίνετο ὡς ζημία· αὕτη ἡ ζημία ὅμως ἐξουδενίζεται ἀπέναντι τῆς μεγάλης ὠφελείας ἣν τὸ δάσος κατὰ τὰς πλημμύρας τοῦ ἔαρος παρέχει, ἐμποδίζον τὴν ταχεῖαν ἀνάλυσιν τῆς χιόνος. Τοιουτοτρόπως εὑρίσκει τὸ ὕδωρ καιρὸν νὰ κατασταλάξῃ εἰς τὴν γῆν, ὅπως ἀναφανῇ βραδύτερον ὡς πηγὴ καὶ τὸ θέρος συντηρήσῃ ῥύακας καὶ ποτισμοὺς ἐπὶ μετρίας ἐπιφανείας.

Ἀ. Γ. Τσιμπαζῆς.

Η ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΟΥ BERNARDIN DE SAINT-PIERRE[1]

Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ, ὑπὸ Α. Μ. Ἱδρωμένου.

Πρέπει νὰ σπουδάσῃ τις τὴν φύσιν, νὰ περιέλθῃ τὸν κόσμον, νὰ ἐξετάσῃ καὶ συγκρίνῃ τὰ ἀναρίθμητα προϊόντα αὐτοῦ, νὰ παρατηρῇ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν λαῶν, ἵνα οὕτως σχηματίσῃ ἐν τῷ νῷ συνοπτικὴν, ὡς εἰπεῖν, εἰκόνα τοῦ παντός. Τοῦτο ἔπραξεν ὁ Bernardin de Saint-Pierre. Πεπροικισμένος ἐκ φύσεως διὰ ζωηροῦ χαρακτῆρος, ἱκανώτατος παρατηρητὴς, καὶ ἀληθὴς φιλάνθρωπος, διῆλθε θαλάσσας, διέτρεψε παρὰ τοῖς ἀγρίοις, ἐπεσκέφθη τὰς νήσους, τὰ ὄρη, τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς καὶ συλλέξας ὅ,τι περιεργότερον καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέρον ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ ἐν τοῖς κλίμασιν ἐκείνοις, ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν ὅπως τακτοποιήσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἐδημοσίευσε τὰς *περὶ τῆς φύσεως μελέτας*, αἵτινες κατέταξαν αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἐγκρίτων συγγραφέων τοῦ ΙΗ' αἰῶνος.

Τίς ἐξ ἡμῶν ἠδυνήθη ἄνευ ζωηρᾶς καὶ βαθείας συγκινήσεως ν' ἀναγνώσῃ, καὶ τίς δὲν ἀναγινώσκει αὖθις μετ' ἴσου καὶ νέου διαφέροντος τὰ κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν; Ὁποία θελκτικὴ εἰκὼν τῆς φιλίας ἥτις ἐξισοῖ πάσας τὰς τάξεις καὶ προσεγγίζει πᾶσαν ἀπόστασιν! ὁποῖαι ἐπαγωγοὶ περιγραφαὶ τρυφερωτάτου ἔρωτος παιδιόθεν

---

1. Παράβαλε F. Lemaire, Histoire des antiquités de la ville et du duché d'Orléans, 27.
2. Παράβαλε Meyer, Conversations Lexicon, VIII, 75.

1. Περὶ τούτου πραγματεύεται ἐν ἐκτάσει ὁ Fraas ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Klima und Pflanzenwelt in der Zeit.

1. Παράβαλε Cotta, Anweisung zum Waldbau, 242.
2. Παράβαλε von Berg Forstwissenschaftliche Lehre, 54.
3. Παράβαλε Hartig Lehrbuch für Forster, 44.
4. Παράβαλε M. Baudin, Les côtes de la Manche, «Revue des deux Mondes», 15 Janvier 1869.

1. Γεννηθέντος ἐν Γαλλίᾳ τῷ 1737, θανόντος τῷ 1814.

συλληφθέντος, ἄγνοῦ ἐκ τῆς κοσμιότητος καὶ τηρηθέντος μέχρι θανάτου! ὁποία φοβερὰ ἀλλὰ καὶ σωτηρία ἀπεικόνισις τῆς φιλοδοξίας νικώσης τὴν μητρικὴν στοργὴν ἐπὶ κοινῇ καταστροφῇ δύο οἰκογενειῶν ἃς εἶχε συνενώσῃ ἡ τύχη πρὸς ἀμοιβαίαν ἀντίληψιν καὶ ἀγάπην! Ὦ! πῶς νὰ μὴ μεμφθῇ τις τὴν κυρίαν Λατούρ! πῶς νὰ μὴ ἐνδιαφερθῇ ὑπὲρ τοῦ Παύλου! πῶς νὰ μὴ κλαύσῃ τὴν Βιργινίαν!

Τὸ εὐφυὲς καὶ τόσῳ συγκινητικὸν τοῦτο πόνημα κατέστη ἐπίσημον ἐν τῇ γραμματολογίᾳ· ἤρεσε εἰς τε τὸν ποιητὴν καὶ τὸν φυσιοδίφην· κατεπτόησε τοὺς φιλοδόξους γονεῖς· συνέσφιγξεν ἐπὶ μᾶλλον τοὺς ἱεροὺς δεσμοὺς τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ ἀπέδωκε δικαιοσύνην εἰς τὴν μερίδα ἐκείνην τῆς ἀνθρωπότητος ἥτις, ἕνεκα τῆς διαφόρου χροιᾶς, παρέσχε πολλάκις ἐνδοιασμοὺς περὶ τῆς ἀξίας τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς. Δὲν ὑπῆρξε μαῦρος μὴ θελήσας νὰ μιμηθῇ τὸν Δομίγγον· οὐδὲ λευκὸς μὴ ἐπιθυμήσας ὑπηρέτην τόσῳ πιστόν. Τὰ κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν κατέστησαν ἐνδιαφέροντα εἰς τοὺς πάσης τάξεως, παντὸς φύλου, καὶ πάσης ἡλικίας ἀνθρώπους. Ἡ καλλιτεχνία ἐπελήφθη αὐτῶν καὶ ἐφιλοτέχνησεν αὐτὰ πολυτρόπως. Οἱ οἰκογενειάρχαι ἠθέλησαν νὰ ἀπονείμωσι τὰ ὀνόματα ἐκεῖνα εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν, διότι ἀνεπόλουν τόσῳ γλυκείας ἀναμνήσεις· ἑνὶ λόγῳ, τὸ μυθιστόρημα ἐκεῖνο μετεφράσθη εἰς ὅλας τὰς γλώσσας, καὶ ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ ηὐτύχησε νὰ τὸ ἴδῃ διαδοθὲν μέχρι τῶν ὀχθῶν ὅθεν εἶχεν ἀρυσθῇ τὰ πρῶτα στοιχεῖα.

Καλὴ ἐπιτυχία διεγείρει φυσικῶς τὴν ἐπιθυμίαν ἑτέρας· ὁ πρὸς τὰ γράμματα ἔρως εἶναι ἀκόρεστος. Ὅθεν ὁ Bernardin de Saint-Pierre, ἀφ' οὗ περιέγραψε πάντα τὰ πλούτη τῆς φύσεως, συνέλαβε τὸ σχέδιον νὰ θέλξῃ τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ διὰ τῆς εἰκόνος εὐτυχίας διηνεκοῦς κατ' ἰδίαν καὶ ἐν παραβύστῳ αὐξανομένης. Ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης ἐμφορούμενος ἤρχισε τὴν συγγραφὴν τῆς Ἰνδικῆς Καλύβης. Παραδοθεὶς δὲ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο μετ' ἰδιαιτέρας ἀφοσιώσεως, ἐνόμισεν ὅτι διατρίβων ἐν τῇ ἐξοχῇ θὰ ἔδιδεν εὐχερέστερον εἰς τὴν φαντασίαν τὴν προσφυεστέραν ἐκείνην χροιὰν καὶ ὁμοιαλήθειαν, αἵτινες χαρακτηρίζουσι πᾶν ὅ,τι ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ γλαφυροῦ καὶ ἀφελοῦς αὐτοῦ καλάμου. Διὸ κατέλιπε τοὺς Παρισίους καὶ μετέβη εἰς τὸ χωρίον Etiolle, κείμενον μεταξὺ τοῦ Σηκουάνα καὶ τοῦ δάσους Senart, καὶ ᾤκησεν ἐν τῷ πύργῳ οὗ τινος ὁ πλούσιος καὶ εὐγενὴς κύριος ἐθεωρεῖτο εὐτυχὴς περιστοιχούμενος ὑπὸ διακεκριμένων λογίων καὶ ἀριστοτεχνῶν, θαυμαστὴς διατελῶν αὐτῶν καὶ φίλος. Ὁ Bernardin de Saint-Pierre εἶχε τὸ αὐτὸ κατάλυμα ὅπερ ἄλλοτε ὁ Colardeau· ἐπιγραφαὶ δέ τινες ἰδιόγραφοι τοῦ προσφιλεστάτου ἐκείνου ποιητοῦ ἐμαρτύρουν ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ εἶχεν ἀρχίσῃ τὴν ἐπιστολὴν «τῆς Ἑλίζας πρὸς Ἀβελάρδον.» Τὸ οἴκημα ἐκεῖνο ἐν τῇ πτέρυγι τοῦ πύργου, ἤτό πως κεχωρισμένον καὶ ἀπετέλει τὴν ἐν αὐτῷ διαμονὴν τερπνοτάτην, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπερεῖχε τῆς πόλεως Corbeil καὶ τῶν ὡραίων περιχώρων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔβλεπε μέρος τοῦ ἀπεράντου δάσους, οὗ τινος ἡ θέα ἀποτελεῖ καλὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πλουσίαν καὶ ποικίλην πεδιάδα περὶ ἣν ἑλίσσεται ὁ Σηκουάνας, ὅστις, ῥέων, φέρει εἰς τὴν πρωτεύουσαν τὰ προϊόντα τῶν εὐφορωτέρων ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας.

Ὁ Bernardin de Saint-Pierre ὁτὲ μὲν ὑπήγαινε νὰ καθήσῃ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου ἐγκαταλελειμένος εἰς τὴν μυστικὴν γοητείαν θαθείας σκέψεως καὶ γλυκείας μελαγχολίας· ὁτὲ δὲ ἐβάδιζε πρὸς τὸ δάσος Senart καὶ ἀφίνετο εἰς τὴν ἔμπνευσιν τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ φαντασίας, διερχόμενος τοὺς χειμάῤῥους καὶ τὰς ἀγρίας θέσεις αἵτινες τῷ παρουσιάζοντο. Ἡ ἐκδρομὴ αὕτη τῷ παρεῖχε μοναδικὸν θέλγητρον. Ἐνόμιζεν ὅτι ἔβλεπε τοὺς μαύρους κρημνοὺς καὶ τὰς σιωπώσας ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς ἐν αἷς τοσάκις εἶχε μελετήσῃ τὰ μυστήρια τῆς φύσεως, καὶ εὐχαριστήσῃ τὴν πρὸς τὴν μοναξίαν κλίσιν του. Στρεφόμενος τυχὸν εἰς τερπνὴν κοιλάδα περιβρεχομένην ὑπὸ διαυγοῦς ῥύακος, ἐνόμιζεν ὅτι εὑρίσκετο ἐν τῇ νήσῳ τῆς Γαλλίας, παρὰ τὴν ὄχθην τῶν Λατανιέρων· ἐὰν ἀνέβαινεν εἰς ἄλσος παλαιῶν δένδρων δι' ὧν διέκρινε τὴν κορυφὴν κώδωνοστασίου χωρίου τινός, ἐφαντάζετο ὅτι ἦτο πλησίον τῶν βράχων τοῦ Λουδοβικείου λιμένος, καὶ ὅτι διέβλεπε τὴν ἐκκλησίαν τῶν Βουκίτρων· τέλος, ἐὰν ἀπήντα δύο καλύβας ποιμενικάς, οὐχὶ πολὺ ἀφεστώσας ἀλλήλων, ἐπίστευεν ὅτι ἔβλεπε τὰς κατοικίας τῆς Μαργαρίτας καὶ τῆς κυρίας Λατούρ· καὶ ἡ ἠχὼ αἴφνης ἀπαντῶσα εἰς τὰς κραυγὰς τῶν ὑλοτόμων ἢ τῶν ποιμένων, τῷ ἐφαίνετο ἐπαναλαμβάνουσα τὰ προσφιλῆ ὀνόματα Παῦλος, Βιργινία.

Ἡμέραν τινὰ φθινοπώρου, καθ' ἣν ὁ ἀνατέλλων ἥλιος ἀνήγγελλεν αἴθριον οὐρανὸν καὶ ὡραιοτάτην αὐγήν, ὁ Bernardin de Saint-Pierre, φερόμενος ἐκ τοῦ λαμπροῦ θεάματος ὅπερ προὐτίθετο νὰ περιγράψῃ, ἐξέρχεται τοῦ χωρίου Etiolle καὶ εἰσδύει εἰς τὸ δάσος χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰς ἀτραποὺς ἃς τυχαίως διήρχετο. Ὅθεν ἀφ' οὗ περιεπάτησεν ἐπί τινας ὥρας, θελήσας νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν πύργον ἵνα παρευρεθῇ εἰς τὸ πρόγευμα, εἰς ἃ τακτικῶς συνήρχοντο πάντες οἱ συγκατοικοῦντες ἐκεῖ, καὶ μὴ εὑρίσκων πλέον τὸν δρόμον, περιεπλέχθη διὰ περιεργοφῶν ἀνεπαισθήτως ὡς ἐν λαβυρίνθῳ ἀδιεξόδῳ. Ἐνόησε τότε ἐκ τῆς τροπῆς τῶν σκιῶν πόσον ἡ ἡμέρα εἶχε προβῇ· καὶ, ταχύνας τὸ βῆμα, ἔφθασε τέλος εἰς τὸν δρόμον, ἤ, μᾶλλον εἰπεῖν, εἰς τὴν δημοσίαν ὁδόν, ἀπὸ τῆς μακρᾶς ἀπόψεως τῆς ὁποίας ἐνόησεν ὅτι ἔπρεπε πολὺ ἀκόμη νὰ περιπατήσῃ ἕως οὗ φθάσῃ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δάσους.—Ὁ κόπος καὶ ἡ πεῖνα ἐβράδυναν τότε τὸ ἀβέβαιον βάδισμά του, καὶ τὸν ἠνάγκασαν νὰ καθήσῃ ὑπὸ ἀμφιλαφῆ δρῦν, περὶ ἣν ἐξετείνετο ὡραία χλόη.

Ἐνταῦθα ἐπ' ὀλίγον ἀναπαυθεὶς, ἔμελλε ν' ἀναλάβῃ τὸν δρόμον ἐγκαταλιπόμενος εἰς τὴν τύχην, καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν κυρίαν ὁδὸν, ἥτις τῷ ἐφαίνετο διερχομένη ὅλον τὸ δάσος, ὅτε αἴφνης ἤκουσε μακρόθεν ἠχοῦν κέρας κυνηγῶν, καὶ πολλὰς ὑλακὰς κυνῶν, προσερχομένων ὅπου εὑρίσκετο. Περιέμεινε λοιπὸν νὰ διέλθῃ ἐγγύθεν κυνηγός τις, παρ' οὗ νὰ μάθῃ τὸν δρόμον, καὶ ὅπως λάβῃ τι πρὸς ἀναψυχήν. Οὐδ' ἠπατήθη εἰς τὴν προσδοκίαν, διότι ἔφθασαν ἀμέσως ἐκεῖ τινες πρόσκοποι καὶ κυναγωγοὶ τῶν θηρευτῶν· οὓς καὶ ἠρώτησε τίς ὁ εἰς Etiolle ἄγων δρόμος. Ὦ! ἀπέχεις παρὰ πολὺ, ἀπαντᾷ εἷς ἐξ αὐτῶν· καὶ διὰ νὰ ὑπάγῃς ἐντεῦθεν εἰς τὸν τόπον περὶ οὗ ἐρωτᾷς, πρέπει νὰ διατρέξῃς τοὐλάχιστον δύο λεύγας.—Δύο λεύγας! λέγει αὐτός. Ἐγὼ δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ τὰς διέλθω ἐὰν δὲν εὐαρεστηθῆτε πρῶτον νὰ μοὶ δώσητέ τι ἵνα ἀναλάβω τὰς δυνάμεις μου, ἐξαντληθείσας ἐκ τοῦ καμάτου καὶ τῆς δίψης.

Ἅμα εἶπεν οὕτω ὅλη ἡ συνοδία τῶν κυνηγῶν, ἐν οἷς καί τινες Μαῦροι οὓς αὐτὸς παρετήρει μετὰ πολλῆς συγκινήσεως, ἔσπευσαν νὰ τῷ προσενέγκωσιν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ τὸν ἀναψύξῃ. Οὐδεὶς αὐτῶν ἐγίνωσκε τίς ἦτο ἐκεῖνος· ἀλλὰ τὸ σεβάσμιον πρόσωπόν του, ἡ πολιὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων καταβαίνουσα κόμη, καὶ ὁ διαπεραστικὸς ἦχος τῆς φωνῆς του ὅστις ἐφαίνετο ἐπιτάττων ἐν ᾧ παρεκάλει, ἰσχυρῶς αὐτοὺς συνεκίνησε. Τῷ εἶπον ὅτι οἱ κυριώτεροι ἰδιοκτῆται τῶν πλησιοχώρων εἶχον συνενωθῇ πρὸς μεγάλην θήραν ὅπως ἐλευθερώσωσι τὸν τόπον ἐκ τῶν ἀγρίων θηρίων ἅτινα τὸν ἐλυμαίνοντο· καὶ ὅτι ὅλη ἡ συντροφία ἔφθανε μετ' ὀλίγον ἐκεῖ, ὡς εἰς τόπον γενικῆς συναθροίσεως.

Ἐν τούτοις ἔφθασαν ὅλοι οἱ κυνηγοὶ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτοὺς πολῖται, οἵτινες χαίροντες διὰ τὴν ἄγραν παρεσκευάζοντο νὰ τὴν ἑορτάσωσι διὰ γεύματος ἐν ὑπαίθρῳ, οὗ τινος ἡ εὐθυμία διήγειρεν ἔτι μᾶλλον τὴν ὄρεξίν των. Οἱ μὲν χαιρετῶσι τὸν σεβαστὸν ἀλλ' ἄγνωστον γέροντα καὶ ἐρωτῶσιν ἀλλήλους τίς ἦτο· ἄλλοι δὲ ἐπὶ τῇ πληροφορίᾳ τῶν κυναγωγῶν τὸν πλησιάζουσι, τὸν πείθουσι νὰ καθήσῃ μεταξὺ αὐτῶν, καὶ δὲν σκέπτονται εἰμὴ πῶς νὰ ἀποδώσωσιν εἰς τὸ γῆρας τὴν προσήκουσαν εὐλάβειαν· ὅτε νέος τις κυνηγὸς, πλούσιος τραπεζίτης τῶν Παρισίων, φθάσας τελευταῖος ἀπὸ ῥυθῆρος ὅπως μετάσχῃ καὶ αὐτὸς τῆς διασκεδάσεως ἐκείνης, διαμιᾶς γαμᾷ, καὶ ἀποκαλυπτόμενος κραυγάζει: «Τίνα βλέπω ἐνταῦθα! τὸν κύριον Bernardin de Saint-Pierre!...» Εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο πάντες οἱ σύντροφοι τοῦ τελευταίου κυνηγοῦ τρέχουσι κύκλῳ τοῦ περιφανοῦς ἐρημίτου, μακαρίζοντες ἑαυτοὺς διὰ τὸ ἀπάντημα. Ἀλλ' ἐπὶ πᾶσιν οἱ μᾶλλον ἐκπλαγέντες, καὶ περισσότερον συγκινηθέντες, ἦσαν οἱ παρακολουθοῦντες ὡς μάγειροι τοὺς κυνηγοὺς μαῦροι, οἵτινες πρὸ πολλοῦ διατρίβοντες ἐν Γαλλίᾳ εἶχον τοσάκις ἀναγνώσῃ τὸν Παῦλον καὶ τὴν Βιργινίαν. Οὗτοι κατὰ πρῶτον μένουσι θεώμενοι μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ αὐτὸν τὸν Bernardin de Saint-Pierre, τὸν φίλον τῶν μαύρων καὶ τὸν εὔγλωττον αὐτῶν ὑπερασπιστήν. Εἶτα, διαμιᾶς, δραμόντες πρὸς αὐτὸν, τὸν περιστοιχίζουσι καὶ περιπτύσσονται· οὐδὲ ὁ σεβασμὸς ὃν οὗτος ἐμπνέει, οὐδὲ ἡ ἀτονία αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ τοὺς ἀναχαιτίσῃ. Καταφιλοῦσιν αὐτοῦ καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν κόμην, καὶ ὁ φιλάνθρωπος ἐκεῖνος, ἐνῷ πρὸ ὀλίγων στιγμῶν ἐνομίζετο μόνος καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης βοηθείας, αἴφνης εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ πολυαρίθμων φίλων, οἵτινες τῷ ἐπιδαψιλεύουσι παντοῖα δείγματα σεβασμοῦ· ἐφαίνετο ὡς ἡγεμὼν δι' ἑνὸς βλέμματος ὁρίζων τὰς τύχας λαοῦ εὐτυχοῦς, καταγοητευμένου ἐκ τῆς παρουσίας του.

Οὐδέποτε διασκέδασις ὑπῆρξε τερπνοτέρα τῆς ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. Ἡ εὐθυμία καὶ οἱ χαριεντισμοὶ ἑνοῦνται μετ' εὐφροσύνων καὶ ζωηρῶν ἐντυπώσεων. Ὁ Bernardin de Saint-Pierre, συναρπαγεὶς ἐκ τῆς ἀγαλλιάσεως τῆς συντροφίας ἐκείνης, ἐγκαταλείπεται εἰς ὅλην τὴν ζωηρότητα τοῦ χαρακτῆρός του. Πᾶν ὅτι λέγει εἶναι λαμπρὸν καὶ ἐκφραστικώτατον! Ὦ πῶς τὰ λόγια αὐτοῦ ἀμέσως ἐπαναλαμβάνονται. Οἱ μαῦροι τεθέντες ὄπισθεν αὐτοῦ, διαφιλονεικοῦσιν ἀμοιβαίως τὴν τιμὴν τοῦ νὰ τὸν ὑπηρετῶσιν. Ἀνήκει εἰς ἐμὲ, λέγει ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐν τῷ ἐγχωρίῳ ἰδιώματι, διότι εἶμαι ὁ πρεσβύτερος καὶ καλοῦμαι Δομίγγος. — Τοιοῦτον ὄνομα, προσέθηκεν ἕτερος μαῦρος, εἶναι ἔντιμον. Δὲν πρέπει νὰ τὸ φέρῃ ἢ ὁ ἀγαθὸς μαῦρος, ὅστις πρέπει νὰ ὑπηρετῇ τὸν κύριον ὡς πιστὸς δοῦλος.—Ἀλλὰ, ὑπολαμβάνει ὁ Δομίγγος, ἡ σύζυγός μου ὀνομάζεται Μαρία, καὶ ὁ κύων μου ὀνομάζεται Πιστός.... Λέγων δὲ ταῦτα δεικνύει ἕνα τῶν ταχυτέρων θηρευτικῶν κυνῶν, εἰς ὃν νεύσας νὰ πλησιάσῃ, λέγει· Ὕπαγε ταχέως νὰ θωπεύσῃς τὸν ἀγαθὸν ἐκεῖνον γέροντα, καὶ νὰ τῷ φιλήσῃς τὰς χεῖρας. Αὐτὸς κάλλιστα ὑπερήσπισεν ἡμᾶς, τοὺς πτωχοὺς μαύρους, ἐναντίον τῶν κακῶν οἵτινες ἤθελον νὰ μᾶς ἀφανίσωσιν. Ὁ κύων τρέχει ἀμέσως καὶ τίθεται εἰς τοὺς πόδας τοῦ συγγραφέως τοῦ Παύλου καὶ Βιργινίας.—Δίκαιον εἶναι, λέγει εἷς τῶν εὐθύμων νέων τῆς συντροφίας, ὅπως ὁ Bernardin de Saint-Pierre ἀποπλανηθεὶς εἰς τὰ δάση ἀπολαύσῃ τῶν θωπειῶν τοῦ Πιστοῦ.—Ὦ οὐδέποτε θὰ δοκιμάσω εὐχαριστησιν ἀληθεστέραν καὶ ζωηροτέραν, προσέθηκεν ὁ καλὸς γέρων, ἀποδίδων εἰς τὸν κύνα ἄλλας τόσας περιποιήσεις. Ἀλλὰ πάντες οὗτοι οἱ ἐγκάρδιοι καὶ χα-

ρίεντες τρόποι, προσέθηκε, δὲν θὰ μὲ κάμωσι νὰ λησμονήσω ὅτι εὑρίσκομαι δύο λεύγας μακρὰν τοῦ Etiolle, καὶ ὅτι ἡ ἀπουσία μου θὰ προξενῇ μεγάλην ἀνησυχίαν εἰς πολλοὺς τῶν ἐκεῖ. Ἐπιτρέψατε, λοιπὸν, ἀγαθοί μου φίλοι, ν' ἀποχωρισθῶ ὑμῶν ὅπως ὑπάγω νὰ καθησυχάσω ἐκείνους οὓς τὴν πρωΐαν ἀφῆκα εἰς τὸν πύργον. Ἡ ἐνταῦθα συνάντησις, ἧς θὰ διατηρῶ μακρὰν καὶ εὐγνώμονα μνήμην, μοὶ ἀπέδωκεν ἐντελῶς τὰς δυνάμεις μου, ὥστε νὰ ἐπιχειρήσω τὴν ὁδοιπορίαν. Παρακαλῶ μόνον νὰ μὲ συνοδεύσῃ τις ἔχων γνῶσιν τοῦ δάσους, ὅπως μὴ ἀποπλανηθῶ ἐκ νέου.—Ἰδοὺ ὁ ἵππος μου, ἀπαντᾷ εἷς τῶν κυνηγῶν· καὶ ἀναλαμβάνω ἐγὼ νὰ σᾶς ὁδηγήσω εἰς τὴν πορείαν.—Ὄχι, προσθέτει ἕτερος· ἔχω τὸ ὄχημά μου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Melun, θὰ στείλω νὰ τὸ πάρω, καὶ θὰ σᾶς συνοδεύσω μέχρι τοῦ πύργου Etiolle.—Δὲν χρειάζεται οὐδὲ ἵππος οὐδὲ ὄχημα, λέγει μετὰ πολλῆς ζωηρότητος μαῦρός τις. Ἡμεῖς ἔχομεν ἰσχυροὺς βραχίονας ἵνα φέρωμεν τὸν ἄξιον φίλον μας. Θέλομεν νὰ τῷ ἀποδείξωμεν ὅτι μεταξὺ τῶν μαύρων εὑρίσκεται πλέον ἢ εἷς Δομίγγος. Πάραυτα κόπτουσι διαφόρους κλάδους δένδρων, καὶ κατασκευάζουσι φορεῖον ἐφ' οὗ ἁπλόνουσι χλόην, καὶ ἐπικοσμοῦσιν αὐτὸ μετὰ πολλῶν φυλλωμάτων· ἀναθέτουσι τὸν Bernardin de Saint-Pierre καὶ βαστάζοντες αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὤμων κάμνουν ν' ἀντηχήσῃ τὸ δάσος ἐκ τῶν φαιδρῶν αὐτῶν ᾀσμάτων καὶ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπευφημιῶν ὅλης τῆς θηρευτικῆς συντροφίας, ἥτις ἐν τῇ ὡραίᾳ ταύτῃ εἰκόνι καθορᾷ τὸν ἐπίχαριν συγγραφέα τῶν κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν.

Ἐν τούτοις, ὡς αὐτὸς εἶχε προΐδῃ, οἱ ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Etiolle μεγάλως δι' αὐτὸν ἀνησύχουν, διότι οὐ μόνον ὁ περικλεὴς καὶ τοῖς πᾶσιν ἀγαπητὸς γέρων δὲν εἶχε παρακαθήσῃ εἰς τὸ πρόγευμα, ἐν ᾧ οὐδέποτε εἶχε λείψῃ, ἀλλ' οὐδὲν εἶχε γνωσθῇ περὶ αὐτοῦ, εἰ καὶ ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος. Μάτην οἱ κύριοι τοῦ πύργου, καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτῶν, εἶχον εἰς ὅλα τὰ πέριξ ἐπιμελῶς τὸν ἀναζητήσῃ. Ἄλλο δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μάθωσιν ἢ ὅτι τὴν πρωΐαν εἶχε διαβῇ τὸ χωρίον καὶ ἐμβῇ εἰς τὸ δάσος. Βεβαίως, ἔλεγον οἱ μὲν, θὰ περιεπλανήθη, διότι εἶναι πολλαὶ καὶ λίαν δυσγνώριστοι αἱ διάφοροι ἀτραποὶ αἵτινες διαπερῶσι τὸ δάσος!—Ἴσως, ἔλεγον ἄλλοι, τὴν στιγμὴν ταύτην εὑρίσκεται κεκμηκὼς ἐκ τοῦ καμάτου καὶ τῆς ἀσιτίας!...—Ἀρκεῖ, ἄλλος ὑπελάμβανε, νὰ μὴ ἀπηντήθη ὑπὸ ἀγρίου τινὸς θηρίου ἢ πληγωμένου ἀγριοχοίρου.—Μὲ κάμετε νὰ τρέμω, προσέθηκεν ἡ δέσποινα τοῦ πύργου· ἂς κινήσωμεν ὅλοι μήπως τὸν ἀπαντήσωμεν, ἀποφασισμένοι νὰ μὴ ἐπιστρέψωμεν εἰμὴ ἀφ' οὗ τὸν εὕρωμεν.

Ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία, κύριοι, ὑπηρέται, κινοῦν ὅλοι διαιρούμενοι πρὸς διαφόρους διευθύνσεις, ἄλλοι ἐντεῦθεν ἄλλοι ἐκεῖθεν τοῦ δάσους, πρὸς γενικὴν ἀναζήτησιν· ἀλλὰ μόλις προεχώρησαν εἴς τινας ἀτραπούς, ἰδοὺ μακρόθεν βλέπουσιν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς Etiolle τοὺς ἐν θριάμβῳ προσερχομένους. Κατὰ πρῶτον πάντες κυριεύονται ὑπὸ πολλῆς ἀνησυχίας, διότι βλέποντες τὸν Bernardin de Saint-Pierre φερόμενον ἐπὶ φορείου, τὸν ὑποθέτουσι πληγωμένον, ἡμιθανῆ, ἢ καὶ νεκρόν. Προσεγγίζουσι τρέμοντες· καὶ φοβοῦνται καὶ νὰ ζητήσωσι πληροφορίας. Ἀλλὰ ταχέως αἱ εὐφρόσυνοι κραυγαὶ τῶν μαύρων καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ σεβαστοῦ αὐτῶν φίλου ἐζωγραφημένη εὐχαριστήσις ἐμποιοῦσιν εἰς τὴν ψυχὴν ὅλων τῶν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ πορευομένων τοιοῦτον αἴσθημα χαρᾶς, ὁποῖον δυσκολώτατον θὰ ἦτο νὰ ἐκφράσῃ τις. Καὶ αὐτὸς, συγκεκινημένος τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ προφέρῃ λέξιν, διὰ χειρονομιῶν ἐπιχειρεῖ νὰ βεβαιώσῃ αὐτοὺς ὅτι οὐδὲν ἀπευκταῖον συνέβη, δεικνύων τοὺς καλοὺς ἐκείνους μαύρους ὅλως καθύγρους ἐκ τοῦ ἱδρῶτος, οἵτινες εἰς οὐδένα ἠθέλησαν νὰ παραχωρήσωσι τὴν εὐχαριστησιν τοῦ νὰ τὸν φέρωσι τοιουτοτρόπως βαστάζοντες ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους λεύγας, καὶ οἵτινες τέλος τὸν ἔφερον εἰς τὸν πύργον τοῦ Etiolle, ὅπου ἔδραμον πάντες οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου, διὰ τὸ πρωτοφανὲς καὶ συγκινητικὸν θέαμα.

Ὁ Bernardin de Saint-Pierre ἐνισχυθεὶς τότε διηγήθη τὰ κατὰ τὴν ἐκδρομὴν αὐτοῦ συμβάντα· καὶ δὲν ἐχρειάσθησαν πολλοὶ λόγοι ἵνα τύχῃ συγγνώμης διὰ τὴν μεγάλην ἀνησυχίαν ἣν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς φίλους του. Ἀφ' οὗ δὲ ἔκαμε νὰ ἀναπαυθῶσιν οἱ μαῦροι οἵτινες θὰ προσεβάλλοντο ἂν ἄλλη τοῖς προετείνετο ἀμοιβὴ, ὡμολόγησε πρὸς αὐτοὺς ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ἱκανοποιήσεων ἃς ὤφειλεν εἰς τὴν περὶ Παύλου καὶ Βιργινίας συγγραφήν του, οὐδεμία ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ πρὸς ἣν αὐτοὶ τῷ ἐπροξένησαν· καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ τῷ καταλίπωσι τὸ φορεῖον ἐκεῖνο ὡς τὸ φίλτατον μνημεῖον τῆς δόξης αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ πολλάκις αὐτὸς ἔδειξεν εἰς τοὺς νέους λογίους οἵτινες ἐζήτουν νὰ τὸ ἴδωσι, λέγων αὐτοῖς· «Πῶς νὰ φοβηθῇ τις τὰς πρὸ τοῦ Παρνασσοῦ ἀκάνθας, ἢ τὸ μῆκος καὶ τὸν κάματον τῆς ὁδοῦ, ὅταν ἐλπίζῃ ποτὲ νὰ ἀναπαυθῇ ὑπὸ ὅμοιον φύλλωμα!»

Ἀξιωματικός τις ἐκ Γερμανίας εἶδε μῦν ἐξερχόμενον ὀπῆς τινος, ἔπειτα εἰσελθόντα καὶ πάλιν ἐκβάντα, σύροντα δὲ κατόπιν ἔξω αὐτῆς γέροντα ἄλλον μῦν. Ἔπειτα ὁ πρῶτος καὶ τρίτος ἄλλος περιελθόντες τὸ δωμάτιον συνέλεξαν ὅσα ψιχία ἠδυνήθησαν πεσόντα πρὸ ὀλίγου ἐκ τῆς τραπέζης, καὶ ἔφερον αὐτὰ πρὸς τὸν δεύτερον, ὅστις βεβαίως ἦτο τυφλὸς, ὡς συρόμενος κατόπιν, καὶ

πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τῶν τέκνων του τοιουτοτρόπως, κατὰ τὰ φαινόμενα, ἐτρέφετο. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἀνοιχθείσης αἰφνιδίως τῆς θύρας τοῦ δωματίου, τὰ ζωύφια ταῦτα οὐδαμῶς ἔσπευσαν ἵνα κρυβῶσι, πρὶν ἀσφαλισθῇ ὁ τυφλὸς αὐτῶν πατήρ.

Ὁποῖον διδακτικώτατον μάθημα πρὸς τοὺς ἀχαρίστους υἱούς!

Η ΠΡΩΤΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΕΚΔΟΣΙΣ

Ἥμισυς αἰὼν εἶχε παρέλθει ἀπὸ τῆς εὑρέσεως τῆς τυπογραφίας, ἡ δὲ Βούλγατα καθὼς καὶ ἡ Π. Διαθήκη ἐν τῇ πρωτοτύπῳ γλώσσῃ εἶχον πολλάκις ἐκδοθῇ, καὶ οὐδεμία εἰσέτι εἶχε γίνει ἔκδοσις τῆς Κ. Διαθήκης ἐν πρωτοτύπῳ· μόνον δὲ ὀλίγιστα καὶ μικρὰ ἀποσπάσματα ταύτης ἐδημοσιεύθησαν περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ὡς παραρτήματα ἄλλων βιβλίων.

Ἡ πρώτη δὲ πλήρης τῆς Κ. Διαθήκης ἔκδοσις ἐστὶν ἡ παρὰ τοῦ Καρδιναλίου καὶ ὑπουργοῦ τῆς Ἱσπανίας Φραγκίσκου Ξιμένες de Cisneros ἐν ἔτει 1514 γενομένη καὶ δημοσιευθεῖσα ὡς ἕκτος τόμος τοῦ ὅλου συγγράμματος μετὰ τῆς λατινικῆς μεταφράσεως· οἱ δὲ λοιποὶ τόμοι τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος, οἱ περιέχοντες τὸ ἑβραϊκὸν πρωτότυπον τῆς Παλαιᾶς, ἐξεδόθησαν μετὰ ταῦτα μέχρι τοῦ 1517, ὀλίγους δηλ. μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Καρδιναλίου τούτου· ὁ δὲ Πάπας Λέων ὁ Ι' ἐνέκρινε καὶ ἐπεκύρωσε τὴν ἔκδοσιν ταύτην διὰ Βούλλας τῇ 22 Μαρτίου 1520· μόλις δὲ μετὰ δύο ἔτη ἐγένετο τὸ ὅλον σύγγραμμα γνωστὸν ἔξω τῆς Ἱσπανίας. Εἰς ταύτην δὲ τὴν ἔκδοσιν εἰργάσθησαν πλὴν τοῦ Καρδιναλίου ὁ λόγιος ἕλλην Δημήτριος Δούκας, ἐκ Κρήτης, καὶ Ἱσπανοί τινες. Ἡ ἔκδοσις δ' αὕτη ἐπωνομάσθη κομπλουτανή, ὡς γενομένη ἐν τῇ πόλει Complutum (τὸ λατινικὸν ὄνομα τῆς πόλεως Ἀλκάλας), καὶ ἔτι συνήθως γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα κομπλουτανὴ πολύγλωσσος· ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἐκδόσει ἐτυπώθη τὸ ἑλληνικὸν κείμενον μετὰ τῆς λατινικῆς Βουλγάτας· ἐτυπώθη δὲ κατὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα δέκα περίπου τὸν ἀριθμὸν, περιέχοντα τὸ σύνηθες κείμενον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἅτινα, ὡς οἱ ἐκδόται ἐν τῷ προλόγῳ ἀναφέρουσιν, ἐστάλησαν εἰς αὐτοὺς παρὰ τοῦ Πάπα Λέοντος τοῦ Γ'. Ἐξετυπώθη δὲ ἐν ταύτῃ τῇ κομπλουτανῇ ἐκδόσει τὸ ἑλληνικὸν κείμενον ἄνευ πνευμάτων καὶ τόνων.[1]

Η ΔΡΥΣ ΚΑΙ Ο ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τὸ μέγεθος τῶν διαφόρων καρπῶν εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον ἄνισον, ὥστε ἀπορεῖ τις ὁσάκις ἐκ τοῦ καρποῦ, τοῦ ζυγίζοντος ἐνίοτε καὶ ὑπὲρ τὰ 30 χιλιόγραμμα, καταβαίνων τὴν κλίμακα τοῦ σχετικοῦ μεγέθους, φθάνει εἰς τὸν μόλις ὁρατὸν καρπὸν τινῶν νάνων σιτηρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν σπερμάτων τοῦ *καρυοφόρου κόκκου* (Cocoos nucifera) καὶ ἄλλων ἔτι μεγαλητέρων, μεταβαίνει εἰς τὰ ὡς κόνις λεπτότατα σπέρματα τῶν *Βεγονιῶν* καὶ τοὺς ὅλως ἀοράτους *σπόρους* τῶν πλείστων *ἀκοτυληδόνων*. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησεν ὁ Πλάστης, καὶ ὅτι πᾶσα τροποποίησις καὶ σχῆμα καὶ μέγεθος ἔχει τὸν λόγον του, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν ὅπως καὶ αὐτὸς ὁ τοῦ ἀνατολικοῦ εὐτραπέλου μύθου δερβίσης.

Ὁ χαριέστατος οὗτος μῦθος ἔχει οὕτω πως: Δερβίσης τις ἐν ὥρᾳ θέρους περιηγούμενος, ἐξηπλώθη χάριν ἀναπαύσεως ὑπὸ τὴν πυκνὴν σκιὰν κολοσσιαίας τινὸς δρυὸς, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ὑπῆρχεν ἀγρὸς φέρων *σικυοειδῆ* φυτὰ, οἷον ὑδροπέπονας (καρπούζια), κολοκύνθας παμμεγέθεις κτλ. Ὁ δερβίσης ἐθαύμασε τὸ μέγεθος τῶν καρπῶν ἐκείνων, ἀλλ' εὗρεν ὅτι μεγίστη ὑπῆρχε δυσαναλογία μεταξὺ τῶν μικρῶν καρπῶν τῆς μεγαλοπρεποῦς δρυὸς ἥτις τὸν ἐφιλοξένει ὑπὸ τὴν σκιάν της, καὶ μεταξὺ τῶν ἑρπόντων κατὰ γῆς σικυοειδῶν, τῶν φερόντων καρποὺς ὀγκωδεστάτους, καὶ, οὕτως εἰπεῖν, κολοσσιαίους· ἐτόλμησε λοιπὸν νὰ ἀποκαλέσῃ τὸν Θεὸν ἀνακόλουθον εἰς τὰ ἔργα του, ὡς μὴ τηρήσαντα ἀναλογίαν μεταξὺ τοῦ μεγέθους τῶν φυτῶν καὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων καρπῶν· ἀλλ' ἐν ᾧ κατὰ διάνοιαν ἐπέκρινε τὸ ἀνακόλουθον τοῦτο ἔργον τοῦ Πλάστου, ἰδοὺ αἴφνης πνεῦμα ἀνέμου συνταράττει κλάδον τινὰ τῆς δρυὸς καὶ ἀποσπᾷ μικρὰν ἐξ αὐτοῦ βάλανον, ἥτις καταπεσοῦσα ἐκτύπησε τὴν ῥίνα τοῦ δερβίση. Τότε ἔντρομος ὁ δερβίσης ἠννόησε τὴν ἀσεβῆ βλασφημίαν του, καὶ γονυπετήσας ηὐχαρίστησε τὸν Θεὸν, ἐπειδὴ δὲν ἔπλασε τοὺς καρποὺς τῶν φυτῶν ἀναλόγως τοῦ ὕψους καὶ τῆς ῥωμαλεότητος τοῦ κορμοῦ των· διότι ἐὰν ἡ δρῦς, ὡς μέγα δένδρον, ἔφερε καὶ καρποὺς μεγαλητέρους τῶν κολοκυνθῶν, ἡ πεσοῦσα ἐπὶ τῆς ῥινός του βάλανος ἔμελλε νὰ κατασυντρίψῃ τὴν κεφαλήν του.[1]

ΤΟ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑ ΔΕΝ ΦΕΡΕΙ ΟΝΕΙΔΟΣ

Παρουσιάσθησαν ποτὲ εἰς τὸν Ἰόνσωνα, πρόεδρον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἀντιπρόσωποι τῆς συντεχνίας τῶν ῥαπτῶν. Ἦσαν πεντήκοντα· ὁ δὲ πρόεδρος, ὑποδεχόμενος αὐτοὺς, εἶπε τὰ ἑπόμενα (ὡς γνωστὸν, ὁ Ἰόνσων ἦτο ποτὲ ῥάπτης): «Οὐδόλως πρέπει νὰ ἐντρεπώμεθα διὰ τὸ ἡμέτερον ἐπιτήδευμα, εἴτε ῥάπται ἐν εἴμεθα, εἴτε ὑποδηματοποιοί, εἴτε σιδη-

1. Ἔστησ. ἐκ τῆς ἐμφ. εἰς τὴν Κ. Διαθήκην ὑπὸ Κ. Δικαιδᾶ.

1. Ἔστησ. ἐκ τῶν Γ. ἐμπ. ὀνειρῶν τοῦ κ. Θ. Ὀρφανίδου.

ρουργοί, εἴτε ὁποιονδήποτε ἂν ἔχωμεν ἐργόχειρον. Ἡ ἐργασία πρέπει ν' ἀνυψωθῇ εἰς ἀριστοκρατίαν, καὶ ἂν ὅλοι οἱ ἐργάται, ἂν ὅλοι οἱ τεχνῖται ἀκολουθήσωσι τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, θὰ ἔλθῃ καιρὸς νὰ πλάσωμεν ἀριστοκρατίαν τινὰ τῆς ἐργασίας· ἡ δὲ ἀριστοκρατία τῆς ἐργασίας θὰ προῆγε τὴν ἀξίαν, τὴν ἠθικὴν, τὴν ἀρετὴν, τὴν σοφίαν. Ταύτην ἐγὼ τὴν ἀριστοκρατίαν ἀγαπῶ καὶ εὔχομαι. Τὸν ἄνθρωπον δὲν ἐξευτελίζει τὸ ἐπιτήδευμα, ἀλλὰ τὰ περὶ αὐτόν. Ἂς προσπαθήσωμεν ν' ἀνυψώσωμεν ἑαυτοὺς, καὶ θ' ἀνυψώσωμεν οὕτω τὰ ἡμέτερα ἐπιτηδεύματα. Τὸν ἄνθρωπον συνιστᾷ ἡ προσωπικὴ αὐτοῦ ἀρετή. Ὅπως ἐπιτύχωμεν δὲ, ἂς ἐρεισθῶμεν εἰς τὴν προσωπικὴν ἀρετὴν καὶ ἀξίαν ἡμῶν. Ἐγὼ τὰς ἡδίστας ὥρας τῆς ζωῆς μου διήγαγον ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ὅπου διετέλουν ῥάπτων. Μάλιστα δ' ἐκ τούτου σεμνύνομαι. Δὲν ἤμην ἁπλῶς ἐργάτης, ἀλλ' εἶχον καὶ φήμην ἐργάτου καλοῦ. Δὲν θέλω ἐνταῦθα ν' ἀστεϊσθῶ· ἐπειδὴ ὅμως ἔγεινε λόγος πολὺς περὶ τοῦ ὑμετέρου προέδρου, ὅτι ὑπῆρξε ποτὲ ῥάπτης, ἀναφέρομαι μόνον εἰς τὴν Παλαιὰν Γραφὴν λέγουσαν, ὅτι ῥάπτης ὑπῆρξε καὶ ὁ Ἀδάμ· ὥστε ἂν ὁ Ἀδὰμ ὑπῆρξε ῥάπτης, δὲν θεωρῶ ἐμαυτὸν πρόεδρον ὡς ἠτιμασμένον ὅτι κ' ἐγὼ ἐχρημάτισα τοιοῦτος. Χαίρων δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ μετὰ τὸ πρῶτον ἐπιτήδευμά μου, ἡ παροῦσά μου θέσις οὐδόλως μοῦ ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν καπνόν τινα ὑπεροψίας.

Καὶ πάλιν, κύριοι, σᾶς εὐχαριστῶ ὅτι μ' ἐτιμήσατε διὰ τῆς ὑμετέρας ἐπισκέψεως.»

ΤΟ ΡΟΔΟΝ ΚΑΙ Η ΔΡΟΣΟΥΛΑ

Εἶπ' ἡ δροσοῦλα ὁλόχαρη
Σ' τὸ ῥόδο ποῦ διψοῦσε
Καὶ μὲ τὰ φύλλα του ἀνοιχτὰ
Σὰν χείλη ποῦθελαν φιλιὰ,
Ψηλὰ τ' ἀστέρια ἐκύτταζε
Καὶ τὴν ἐκαρτεροῦσε·

Εἶπ' ἡ δροσοῦλα ὁλόχαρη,
«Περήφανο λουλοῦδι,
Ποιὸς σοῦπε ἀπόψε πῶς θἀλθοῦ
Σ' τὸν κόρφο σου νὰ κοιμηθοῦ;
Μήπως νεροῦ γαργάρισμα,
Μὴν ἀηδονιοῦ τραγοῦδι; . . .»

—«Οὔτε νεροῦ γαργάρισμα,
Οὔτ' ἀηδονιοῦ τραγοῦδι. . .
Ἄγνωστη μ' ἔκαψε φωτιὰ,
Ζωντάνεψέ μου τὴν καρδιὰ,
Πρὶν πέσουνε τὰ φύλλα μου
Τῆς νηότης μου τὸ χνοῦδι. . .»

Χρυσὸ στεφανοσκέπασμα
Ξαπλόνει τὸ φεγγάρι
Πάνω 'ς ἐκεῖνα τὰ φτωχά. . .
Μιὰ νύχτα ἐζήσαν μοναχὰ,
Μιὰ νύκτα κ' ἐξεψύχησαν. . .
Ποιὰς νύχτα τέτοια χάρι!

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ.

Φιλόσοφός τις ἔλεγε—καὶ εἶχε δίκαιον:—Ὁπως ζῇς ἐν εἰρήνῃ μετὰ τοῦ κόσμου, πρέπει ὄχι μόνον νὰ μὴ ἀναμιγνύεσαι εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποφέρῃς τοὺς ἄλλους ἀναμιγνυομένους εἰς τὰς ἐδικάς σου.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Μὴ φαίνεσαι ποτὲ μήτε φρονιμώτερος μήτε σοφώτερος ἀπὸ ἐκείνους, μεθ' ὧν συναναστρέφεσαι· ἔχε δὲ τὴν σοφίαν σου ὅπως τὸ ὡρολόγιόν σου εἰς ἰδιαίτερον θυλάκιον, ἐκεῖθεν δὲ μὴ ἐκβάλε μηδὲ ἄφηνε ποτὲ αὐτὴν νὰ σημάνῃ ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ δείξῃς ὅτι ἔχεις. (Lord Chesterfield.)

*** Μηδένα ἐγκωμίαζε ἢ κολάκευε, τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ κοινωνικῆς θέσεως ἕνεκεν, ἐὰν αὐτὸς δὲν τιμᾷ αὐτὴν διὰ τῆς ἀρετῆς του· μηδένα δὲ πάλιν ἀποδοκίμαζε ἢ ἀπόβαλλε, ἕνεκα τῆς ταπεινῆς τάξεως εἰς ἣν ἀνήκει, ἐὰν αὐτὸς ἠξεύρῃ νὰ λαμπρύνῃ αὐτὴν δι' ἐναρέτου βίου καὶ ἔργων ἀγαθῶν. (Zschokke.)

*** Τὸ σέβας εἶνε σημαία προστατεύουσα ἐξ ἴσου καὶ τὸν μικρὸν καὶ τὸν μεγάλον. Ἕκαστος, τὸ καθ' ἑαυτὸν, δύναται νὰ ἴδῃ ἑαυτὸν κατὰ πρόσωπον. (Balzac.)

*** Μηδέποτε αἰσχύνου νὰ ὁμολογήσῃς τὴν ἀγνοιάν σου περί τινος ζητήματος, διότι ὁ σοφώτατος ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωπος ἀγνοεῖ πολλὰ πράγματα, καὶ ἂν παραβάλῃ τις ὅσα ἠξεύρει μὲ ὅσα ἀγνοεῖ, θὰ εὕρῃ, ὅτι τὰ πρῶτα εἰσὶ μηδὲν ἐνώπιον τῆς ἀπειρίας τῶν δευτέρων.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Διατήρησις τῶν ὠῶν.

Ὑπάρχουσι διάφοροι μέθοδοι πρὸς διατήρησιν τῶν ὠῶν· ἡ καλλιτέρα εἶνε ἡ ἑπομένη: «Θέτομεν τὰ ὠὰ ἐντὸς ἀγγείου καὶ καλύπτομεν αὐτὰ δι' ὕδατος, ἔχοντες διαλελυμένην ἐσβεσμένην τίτανον (δέκα μέρη ὕδατος καὶ ἓν τιτάνου,) φροντίζοντες ἵνα τὸ ὕδωρ ὑπερβαίνῃ κατὰ 3 ἢ 4 δάκτυλα τὰ ὠά. Τὰ ὠὰ τὰ διατηρούμενα οὕτω δὲν δύνανται νὰ κατασκευασθῶσι *ροφητά*, ἐπειδὴ εὐκόλως διαρρηγνύονται, ἀλλὰ μόνον *μάτια*.»

Τὰ ὠὰ διατηροῦνται ἐπίσης πρόσφατα ἐὰν καλύψῃ τις αὐτὰ μὲ ἐπίχρισμα ἀραβικοῦ κόμμεως ἢ βερνικίου, ἢ ἐὰν θέσῃ αὐτὰ ἐντὸς κιβωτίου μετὰ πριονισμάτων ξύλου ὄρθια.

Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης οἱ χωρικοὶ διατηροῦσι τὰ ὠὰ πρόσφατα ἐντὸς βαρελίων, κατὰ στρώματα, θέτοντες μεταξὺ τῶν ὠῶν ἄμμον, πριονίσματα ξύλου, στάκτην ἢ ἄνθρακας τετριμμένους, καὶ προσέχοντες τὰ ὠὰ νὰ μὴ ἦναι μεταξύ των εἰς ἐπαφήν.

1. Μυρία. Ὅσα.

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 4.